

Конгрес **У**країнських **Н**аціоналістів

Змагатимеш до поширення сили, слави, багатства і величі Української Держави

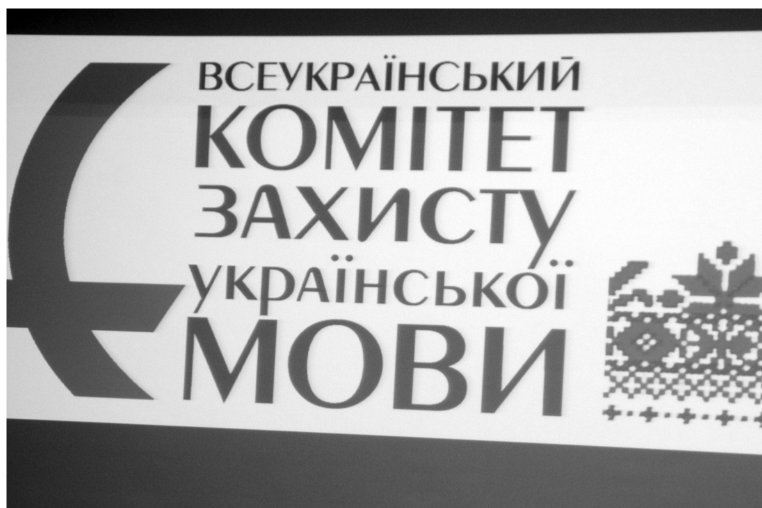
НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.cun.org.ua 2–9 липня 2015 року № 27–28 (606–607)

НАС ОБ'ЄДНАЄ МОВА

– під такою назвою вчора, першого липня, у Києві відбувся Міжнародний Форум на підтримку української мови.

В НСК «Олімпійський» для участі в Форумі прибули люди, які вважають функціонування української мови фактором національної безпеки держави. Практично всі промови мали конструктивний характер і конкретні пропозиції.

У пленарному засіданні взяли участь і виступили міністр освіти і науки України Сергій Квіт, Герой України, багатолітній політв'язень, відомий державний діяч Левко Лук'яненко *(на фото)*, голова оргкомітету Всеукраїнського комітету захисту української мови Олесь Доній, Голова Державної комісії з питань литовської мови (Литва) Дайва Вайшнене, доктор філологічних наук Лариса Масенко, професор кафедри загального мовознавства Львівського національного університету ім. Івана Франка Галина Мацюк, ініціатор Концепції розвитку української мови, культури та виховання історичної пам'яті у жителів Києва на 2015–2020 рр. Олександр Вовченко, політолог Станіслав Федорчук, журналіст, організатор україномовного розмовного клубу в доокупаційному Донецьку Сергій Стуканов..

На запитання учасників Форуму відповідали Олесь Доній, Тарас Марусик, голова Координаційної ради з питань захисту української мови, та інші експерти.

У другій половині дня учасники Форуму працювали в секціях, зокрема, таких – «Українська мова в ЗМІ», «Юридичні аспекти мовної політики», «Мовна політика на Сході та Півдні України» і ін.

Учасники Форуму ухвалили Резолюцію, яка вимагає «аби Президент, Прем'єр–міністр, Верховна Рада України звернули прискіпливу увагу на питання відродження української мови, в тому числі, як на чинник національної безпеки держави».

Про перебіг роботи Форуму читайте в наступних числах тижневика.

УРОЧИСТОСТІ

У КИЄВІ ВІДЗНАЧАЛИ 74-у РІЧНИЦЮ ВІДНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВИ

У вівторок, 30 червня 2015 року, українські патріоти по всій країні та за її межами вшановували 74-у річницю від дня проголошення Акту відновлення Української держави, який виголосив Ярослав Стецько у Львові 30 червня 1941 року. Організація Українських Націоналістів ствердила волю українського народу до побудови незалежної держави на своїх етнічних землях і закликала українців «не скласти зброї так довго, доки на всіх українських землях не буде створена Українська Суверенна Держава».

Цьогоріч у столиці, в музейно-патріотичному центрі Конгресу, що на площі Слави, увечері відбувся мистецько-патріотичний захід, організований Київською міською організацією Конгресу Українських Націоналістів.

Урочисте зібрання вів Голова Дніпровського осередку КУН в м. Києві, заслужений артист України, керівник та натхненник театру «Дзеркало» Володимир Петранюк.

Пролунав Державний Славень у виконанні солістку гурту «Широкий Лан» Святослава Бойко, який підхопили всі присутні.

Заступник Голови Конгресу, Голова Київського міського осередку КУН Юрій Шепетюк привітав урочисте зібрання та зачитав вітання, що надійшли українським націоналістам з-за кордону, зокрема, з Мінська, які надіслав від Білоруської Партії Свобода Сергій Висоцький.

Юрій Шепетюк також зазначив, що з сучасної перспективи Акт 30 червня є надзвичайно важливою частиною української державотворчої традиції та додав, що в цей день народився Головнокомандувач УПА Роман Шухевич, і наголосив: «Шухевич зробив великий внесок, щоб цей Акт відбувся попри перешкоджання ворогів усіх мастей. Наша нація має таких героїв-державотворців як Роман Шухевич, Степан Бандера та Ярослав Стецько… і саме тому Україна – непереможна».

З грунтовною доповіддю виступив головний юрист Конгресу Олег Матківський, в якій докладно описав передумови та роль в історії України проголошення Акту відновлення Української Держави 30 червня 1941 р. у м. Львові, і фактажем розвіяв ряд міфів про співробітництво бандерівців з московськими окупантами.

Закінчення на 2-й стор.

СВЯТКОВЕ

30 червня. Дощ

Ні літератори, ні історики поки що не дослідили, якою була погода 30 червня 1941 року. Зате можемо констатувати, що за часів Незалежності, відколи щороку почали відзначати цей день урочисто, здебільшого падав дощ. А іноді були і грози.

30 червня цього року під час відзначення 74-ої річниці проголошення Акту відновлення Української Держави теж дощило не жартома. Щоправда, це не злякало учасників віча, а лише змусило рятуватися парасолями, або ховатися під колонадою Львівської Ратуші.

Від 90-х років минулого століття ставлення до Акту 30 червня суттєво змінилося. Про це свідчить й інтерес багатьох громадських та політичних сил, котрі виявили бажання стати співорганізаторами акції. Це ветеранські організації: Товариство політв'язнів та репресованих, Братство ОУН-УПА, Всеукраїнське об'єднання ветеранів. А також ОУН, Ліга Українських Жінок, Центр національного відродження, ВУТ «Просвіта» ім. Тараса Шевченка. Наближення виборів до місцевих рад спонукало до участі й політичні партії НРУ, УРП, «За Україну!», які долучилися до Конгресу Українських Націоналістів – традиційного організатора цих заходів. В останній момент доєдналися також УНА і «Правий сектор». Хтозна, може це конфігурація майбутнього блоку.

За умов перенасичення площі Ринок у Львові комерційними розважальними закладами останнім часом організаторам доводиться проводити акції біля центрального входу до Львівської Ратуші, адже біля історичного балкону будинку № 10, з якого проголошував Ярослав Стецько, розгорнуто літній майданчик кафе,що належить засновникам відомої на всю Україну «Криївки». Ці комерсанти давно експлуатують тему визвольних змагань, але до тематичних заходів долучатися бажання не мають.

Окрім традиційних політичних виступів, серед яких був і виступ голови ЛОО КУН Тараса Гентоша, у програмі були й мистецькі номери. Соліст Львівської опери Роман Ковальчук виконав нову пісню на слова Богдана Стельмаха «Між двома блокпостами», Олександр Шевченко співав власні твори про повстанців та війну на Сході під акомпанемент дощу й гітари.

Завершився захід виступом хору «Нескорені» під керівництвом Богдани Сімович.

Учасники віча ухвалили звернення до депутатів Верховної Ради, яке зачитав Т.Гентош, про актуальність внесення змін до законодавства щодо трактування Акту 24 серпня 1991 року як Акту відновлення Незалежності. Так як це вчинили з благословення Митрополита Андрея Шептицького бандерівці у 1941 році.

І. ДАНИЛИХА

НА ПУЛЬСІ

РОЗВІНЧАННЯ МОСКОВСЬКИХ МІФІВ

У Києві відбулася низка зустрічей журналістів і громадськості з відомим у Європі та у світі американським науковцем – дослідником тоталітарних режимів: сталінського й гітлерівського та їх антилюдських злочинів на територіях країн Східної Європи.

Американський історик, професор Єльського університету Тімоті Снайдер прибув до нашої країни для презентації російськомовного видання світового бестселера «Криваві землі. Європа між Гітлером та Сталіним». На запитання журналістів, чому ставка зроблена саме на російськомовне видання для України, видавці відповіли, що україномовне видання представлено в Україні значно раніше: ще у 2010 році, а російськомовне видання призначено спеціально для ефективної протидії російській пропаганді так званого «русского міра» та його совєтських міфів серед населення східних та південних територій України.

Весь наклад видання, за сприяння американського фонду, буде безплатно розповсюджено серед бібліотек педагогічних університетів та інших навчальних закладів Півдня і Сходу України. Книга вийшла у видавництві «Дуліби» за підтримки Посольства США в Україні. Автор відвідує з серією презентацій свого знаменитого дослідження Київ, Дніпропетровськ та Харків з нагоди чергової річниці початку війни між Гітлером та Сталіним.

Розділ за розділом історик розповідає про найтрагічніші сторінки історії народів Східної Європи: український Голодомор 1932–1933 років, сталінські масові репресії 1937–1938 років, депортації та вбивства населення України, Білорусі, Польщі, країн Балтії в 1939–1940 роках, навмисне морення радянських військовополонених у концтаборах, Голокост євреїв, розстріли цивільного населення гітлерівцями в ході антипартизанських операцій, воєнні та післявоєнні етнічні чистки сталінським режимом та його сателітами в Східній Європі. Автор науково обґрунтовує на основі історичних документів та задокументованих свідчень очевидців, як дві тоталітарні системи та їхні пропагандистські машини призвели до здійснення однакових за масштабами злочинів проти людяності в один і той же час, в одних і тих же місцях, сприяючи один одному та провокуючи до цих злочинів один одного!

За свідченням самого Тімоті Снайдера це історичне дослідження цінне тим, що, на відміну від національних історій народів, про трагічні долі яких йдеться в книзі, і в яких, як правило, присутні національний суб'єктивізм та емоційність, іноземець показує об'єктивно трагедію народів, що стали жертвами двох світових тираній. Актуальність перевидання книги, що пережила 29 видань на 26 мовах світу, саме російською полягає в тому, що російський президент нещодавно офіційно реабілітував злочинний пакт Молотова–Рібентропа, що означає реабілітацію всіх злочинів сталінського режиму та історичне «виправдання» нових злочинів, тепер уже путінського режиму, поки що тільки проти України: анексія Криму та частини Донбасу… Так що книга-бестселер «Криваві землі. Європа між Гітлером та Сталіним» стає дуже актуальною в боротьбі проти кремлівської пропаганди неосталінського режиму Путіна та неоімперських планів путінської Росії.

Георгій ЛУК'ЯНЧУК

P.S. Електронний варіант книги буде доступний для завантаження на всі електронні носії.

(Чит. стор. 7)

ЛИЦАРІ ЧЕСТІ

ПАМ'ЯТАТИ ІМЕНА НАШИХ ГЕРОЇВ

У Дніпропетровську на військовому кладовищі, на хресті біля однієї з могил замість таблички з надписом «Невідомий Герой України» з'явилося ім'я – Юрко Матущак. Рік народження 1987. Встановили особу загиблого у серпні минулого року під Іловайськом бійця після двох генетичних експертиз.

Юрій – доброволець Нацгвардії, служив у батальйоні особливого призначення «Дніпро-1», донеччанин. За фахом – історик, закінчив Донецький національний університет. Ще будучи студентом, активно виступав за присвоєння цьому вишу імені Василя Стуса, який тут навчався на філфаці (меморіальну дошку з барельєфом поета-дисидента, встановлену на університетському корпусі, терористи видерли із штукатуркою), а не секретаря обкому компартії Дехтярьова, як того вимагали в Партії регіонів. На істфаці Юрко створив патріотичну громадську організацію «Поштовх», до якої приєдналися студенти інших вишів, і очолював ГО протягом кількох років.

Серед заходів, які проводила патріотична молодь, – вшанування жертв Голодомору і сталінських репресій, організація фестивалю Різдвяних вертепів. І якщо цю ідею підтримала УПЦ КП і Українська греко-католицька церква, то міська влада всіляко протидіяла студентам й дала команду комунальникам зривати фестивальні афіші, розклеєні на вулицях Донецька. Перший фестиваль проходив у великий мороз просто на вулиці. Другий і третій вже в палаці «Юність», куди приїздили вертепи з Львівщини і Прикарпаття. Юрко мріяв навчатися в аспірантурі, але до свого ж рідного Донецького університету одного з найкращих випускників історичного факультету не прийняли – не благонадійний, ним цікавилося тодішнє СБУ.

Пішов працювати у школу. Коли почалася Революція Гідності, був спочатку на Донецькому, пізніше приїжджав на Київський Майдан. Заходив перепочити. Розповідав, як у школі старшокласники його запитували, чи він за Майдан чи проти. Казав – за. Відповідали: «Тоді Ви не з нашої тусовки». За якийсь місяць школярів було не впізнати: вони були вже в його тусовці! Коли Юрко написав заяву на звільнення (хотів постійно бути на барикадах), його вихованці вирішили, що улюбленого вчителя переслідують, – пішли з батьками до директора і в райвно з проханням «не виганяти» улюбленого історика. А він з Майдану добровольцем пішов на фронт… і, як багато хто з молодих наших героїв, не повернувся додому живим… Перед виходом із сумнозвісного Іловайська зателефонував своїй мамі і сказав, де знаходяться його документи. Певний час його вважали зниклим безвісти: друзі шукали Юрка в лікарнях і серед полонених. Проте не судилося…

14 листопада 2014 року Указом Президента України № 873/204 «За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного університету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі» Юрій Матущак нагороджений орденом «За мужність» III ступня (посмертно). З під того ж таки Іловайська не повернувся ще один донеччанин, який служив в одному батальйоні з Юрком, – доброволець Нацгвардії Слава Макаренко.

Вічна Слава нашим хлопцям – справжнім героям української землі!

Георгій ЛУК'ЯНЧУК, Світлана ЧОРНА

На знімках: таким був герой-доброволець Юрко МАТУЩАК. Фото з архіву Світлани Чорної.

НОВИНИ. ПОДІЇ. ФАКТИ

У батальйоні «Азов» назвали мобілізацію імітацією

Хвилі військової мобілізації не будуть ефективними, поки держава не створить належної мотивації для тих, хто йде воювати. Про це в інтерв'ю ЛІГАБізнесІнформ розповів боєць батальйону Азов, командир розвідроти батальйону Сергій «Боцман» Коротких.

«Я вважаю, що це імітація. Було б правильніше вибирати фахівців і давати їм хорошу матеріальну винагороду. Немає нічого поганого в тому, що людина воює за гроші. А так виходить, що намагаються мобілізувати всіх, у підсумку воєнкоми живуть добре, як ніколи, а толку мало. У мобілізованих в цілому немає ніякої мотивації», – сказав він.

Як приклад, «Боцман» розповів історію визволення силами АТО міста Мар'їнка в липні 2014 року.

«Місто кілька разів намагалися взяти Збройні Сили України, а потім вони видихалися через низьку мотивацію – у ЗСУ, коли набирається 2-3 поранених, вони відмовляються йти вперед. І немає ніякого планування. При тому, що вони використовують і техніку, і все на світі. Так от, коли вони видихнули, а у "Азова" не було нічого, крім легкої піхоти, місто все одно брали добровольці. Ми взяли один-єдиний танк і використовували його так, як належить у нормальних арміях, – танк йшов не попереду нас беззахисно, як роблять у ЗСУ, а йшов за нами. І просто, коли по нас відкривали вогонь, ми лягали на землю, а танк нас прикривав. Так і розповалися, так і взяли Мар'їнку», – сказав «Боцман».

«Був критичний момент у самому кінці – коли ми вже вийшли на околицю Мар'їнки, яка з'єднується з Донецьком, і там був блокпост терористів – ми його роздовбали. А потім стався такий момент – треба було залишатися в Мар'їнці на ніч для того, щоб закріпитися на позиціях. І ЗСУ віддавали «Азову» все – включаючи техніку, танки, сухі пайки і все інше, щоб, дослівно: «беріть все, що завгодно, тільки нас з собою не тягніть». У тих, кого нагребли по мобілізації, взагалі ніякої мотивації немає», – додав він.

Нагадаємо, зараз в Україні проходить чергова – шоста за рахунком хвиля військової мобілізації.

УРОЧИСТОСТІ

У КИЄВІ ВІДЗНАЧАЛИ 74-у РІЧНИЦЮ ВІДНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВИ

«Історія повторюється і майже через три чверті століття. Весь цей час зерно волелюбства і прагнення власної державності, закладене в Акті 30 червня 1941 року, не втрачає своєї актуальності. Сьогодні незалежна Україна, бажаючи цілковито вирватись з вікового московсько-імперського ярма і повернутись в сім'ю вільних європейських народів, веде запеклу визвольну війну проти країни-агресора Росії» – сказав Олег Матківський.

Закінчення. Початок на 1-й стор.

До слова були запрошені також заступник Голови Конгресу, заступник Голови СОУ Євген Лупаков, член Головного Проводу та керівник військової референтури Конгресу, сотник 34-ої сотні Майдану Революції Гідності Ігор Рудник, Голова КМО Українського Народного Руху Віктор Горбач та відповідальний секретар ВУТ «Просвіта» імені Т.Шевченка Микола Нестерчук.

Зазначимо, що щирі патріотичні промови громадсько-політичних діячів чергувалися з не менш щирими і патріотичними виступами артистів. Зокрема, магічним співом зачарував усіх присутніх член Конгресу Українських Націоналістів, лідер гурту «Вій» Дмитро Добривечір. В його виконанні відбулася прем'єра нової пісні «Я так хотів набути сил», яку зал привітав гучними оплесками.

Після офіційної частини присутні також змогли насолодитись потужним і за енергетикою, і за змістом патріотичних пісень концертом соліста гурту «Широкий Лан» і знаного на передовій волонтера Святослава Бойка. Так, пісню-присвяту героям, що віддали своє життя за свободу, соборність і незалежність Української Держави, «Сон вітру» – зал вітав стоячи.

Захід пройшов у надзвичайно дружній, фактично родинній атмосфері.

Прес-служба КУН

(Чит. стор. 9)

Наші корпункти

Вінниця	Березовський В'ячеслав	(067) 258-55-71
Дніпродзержинськ	Чередниченко Олександр	(098) 242-54-87
Дніпропетровськ	Фурман Анатолій	(050) 695-83-48, (097) 243-71-72
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04597) 4-92-93
Київ	Шепетюк Юрій	(044) 278-63-89, 279-68-34
Кривий Ріг	Мельник Олександр	(096) 298-19-56
Луцьк	Хомич Іван	8-095-92-66-154
Львів	Динилиха Ігор	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Салтиченко Михайло	(067) 942-64-71
Одеса	Парфенюк Василь	(067) 294-85-84
Полтава	Паламарчук Дмитро	(050) 171-63-49
Рівне	Бідюк Юрій	(050) 435-34-34
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 54-64-07
Суми	Друзь Віктор	(096) 485-67-37
Тернопіль	Ткач Володимир	(098) 711-05-50
Ужгород	Сачко Олександр	(099) 053-48-69
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(097) 285-32-96
Хмельницький	Бенюк Ніна	(8096) 362-72-23
Черкаси	Савченко Максим	(067) 647-35-24
Чернівці	Лютик Віктор	(050) 540-16-81, (097) 235-60-20
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

 АКЦЕНТИ

ДОНЕЧЧИНА – КРАЙ УКРАЇНСЬКОГО СЛОВА

Іван ДЗЮБА

Я виростав на Донеччині в ті часи, коли «Донбас» – це звучало гордо. Втім, «Донбас» – завжди звучало і звучатиме гордо. Але трохи по-різному. Тоді це була «Всесоюзна кочегарка», а фактично ще й всесоюзна ливарня, і всесоюзна кузня. Відсвіт цього, вміло створеного радянською пропагандою, почесного статусу, падав нібито на кожного донеччанина, і не один з моїх однолітків відчував свою уявну причетність до слави цього імені – Донбас. Тільки згодом приходило розуміння того, якою дорогою ціною давалася ця слава і кочегарки, і рудні, і ливарні, і кузні – ціною хижацького спустошення «підземних комор» донецької землі, затруєння атмосфери, жорстокої експлуатації робочого люду. За металургійними і машинобудівними гігантами, за монументальними пірамідами териконів не кожен помічав дореволюційні «собачовки», в яких десятиліттями тулилися «гегемони» та їхні сім'ї. За пропагандистським уславленням донецького робітництва як передового загону робітничого класу всього СРСР губилася справжня драматична картина сталінських чисток і розправ з «ворогами народу», а за гімнами «пролетарському інтернаціоналізмові» й проклятгями «українському буржуазному націоналізмові» – цілеспрямоване, і пряме, і приховане, придушення української культури, українського слова.

Сьогодні ми можемо скласти повніше й об'єктивніше уявлення про донецьку землю, про все, що діялося на ній, і про славні, і про трагічні сторінки її історії. Деякі з них допоможе прочитати книжка, упорядкована доцентом Донецького Національного університету В. Оліфіренком: «Уроки правди і добра», – своєрідна хрестоматія творчості тих донецьких письменників, які в радянські часи були або викреслені з української літератури, або представлені в ній спотворено і про яких читачі взагалі, а школярі тим більше нічого не могли знати. Тобто, йдеться про цілий загублений пласт української культури, українського слова на Донеччині, – а це одна з обставин, що давали змогу і на рівні офіційної політики, і на рівні обивательської думки створювати враження, ніби Донеччина – «русскоязычный регион», втрачений для української мови.

Насправді ж Донеччина не тільки віддавна привертала увагу українських письменників, – вона й сама як український край, населений переважно українською людністю (хоч гостинний і до переселенців різних національностей), дала багато яскравих талантів усій українській культурі, в тому числі й літературі.

Особливо рясно заколосилося українське літературне слово на Донеччині в добу національного відродження початку XX ст. та в 20-і роки, коли здійснювалася так звана «українізація»: відбувався перехід на українську мову освіти, преси, книговидання тощо. Цей короткий період відносно вільного національного розвитку, коли впали прямі заборони царських часів, показав, на що здатні розкуті сили українського народу в усіх сферах культури. І в Донеччині народжуються українські газети й журнали, українські театри, виявляють себе талановиті поети й прозаїки. Але це піднесення налякало більшовицьку владу, яка побачила в ньому небезпеку «сепаратизму» і «націоналізму». Московське керівництво оголосило «націонал-ухильниками» тих українських комуністів на зразок М.Скрипника або О.Шумського, які намагалися бодай почасти враховувати українські національні інтереси. Від кінця 20-х років посилюються політичні репресії проти української інтелігенції, а водночас розпочинається жорстока примусова колективізація на селі, довершена страхітливим зумисне організованим голодомором 1932–1933 років, що приніс мученицьку смерть мільйонам селян. Усе це було складовою частиною того, за визначенням істориків, «великого терору», який сталінське керівництво здійснювало по всьому Радянському Союзові. А Україні було завдано особливо тяжкого удару: це була помста за національно-визвольний рух і за спротив колективізації.

Тож і на Донеччині хвилі репресій, що йшли одна за одною, мали не тільки політичну, а й національну «адресу». Це бачимо і на трагічній долі українських письменників Григорія Баглюка, Сави Божка, Лева Скрипника, нариси про яких і уривки з творів подано в цьому збірнику. Важливо зауважити, що здебільше репресовані в 30-і роки письменники (як і інші «вороги народу») не були політичними противниками радянської влади; більше того, багато з них були активними борцями за неї і тільки поступово, із запізненням звільнялися від своїх ілюзій. Деякі з них навіть вірили в офіційну версію про «шкідників», «диверсантів» і «ворогів народу», яку влада висувала для виправдання терору, – вірили, аж поки їх самих не оголошували «ворогами народу». Ілюстрацією цих трагічних ілюзій може бути оповідання Григорія Баглюка «Розповідь про підсудного», в якому відбився, хоч і «пом'якшено», вплив манії шкідництва.

Інакше склалася доля тих наших земляків-письменників, які опинилися в еміграції на Заході – чи то після революції (як Микита Шаповал), чи то під час II Світової війни (як Емма Андієвська, Леонід Лиман, Василь Гайворонський, Віталій Бендер, Володимир Біляїв). Вимушена еміграція, вигнанство, втрата Батьківщини – це теж трагедія, але вона, принаймні, дає якусь компенсацію: можливість і на чужині працювати для свого народу в надії, що колись вона стане йому відомою. Ця надія, як бачимо, нині справдилася: вільна і незалежна Україна відчинила двері для своїх синів і дочок, яких лихоліття розкидало по всьому світові. А серед них було багато діячів науки, культури й мистецтва – вчених, художників, співаків, акторів, композиторів, письменників. Вони створили великі мистецькі цінності, з якими ми, в Україні, поступово знайомимося. І треба сказати, що немалий внесок належить тут нашим землякам-донечанам. Особливо слід відзначити Емму Андієвську, яка посідає одне з чільних місць в українській поезії й прозі, а крім того, є ще й талановитою художницею.

Ще одне коло авторів, представлених у цьому збірнику, – це так звані «дисиденти», які в 60–70-і роки підняли голос проти радянського псевдосоціалізму, за демократію, права людини, права української нації. У своїй творчості вони розламували тісні рамки «соціалістичного реалізму» і сягали висот вільного слова, що вже й саме собою було викликом тогочасному світові обмежень, фальшу й страху; до того ж, і своєю громадською поведінкою вони стверджували незалежність і відданість ідеї політичного та духовного відродження України. На першому місці тут слід назвати, безумовно, Василя Стуса – поета світової міри і людини незрівнянної сили духу та жертовності. Якби Донеччина дала Україні тільки його, – і тоді її внесок у нашу свободу й незалежність був би унікальним. Але вона дала ще й Миколу Руденка – талановитого поета і прозаїка, автора десятків неперісічних книжок, оригінального мислителя й публіциста, мужнього правозахисника; Івана Світличного, глибокого літературознавця і критика, натхненника руху «шістдесятників»; Олексу Тихого, непоступливого обличителя неправди й оборонця рідного народу, з яким фарисейська система жорстоко розправилася, як і з Василем Стусом, Іваном Світличним та багатьма іншими; дала Донеччина і Василя Голобородька – ще одного поета світової міри, належно поцінованого знавцями в багатьох країнах і ще недостатньо поцінованого в нас.

От вам і «русскоязычный Донбасс!» – вертаємося до теми, з якої почали. Донеччину справді русифікують не одне десятиліття, але вбити її українські корені, замулити її українські джерела не вдалося. Мало того – саме отой більший, може, ніж деінде, тиск русифікації народжував і відчайдушніший спротив носіям національної смерті.

А життя українського слова на Донеччині ніколи не припинялося. Протягом повоєнних радянських десятиліть воно, українське слово, жевріючи то там, то там, нагадувало багатьом, хто вони, і навертало до України всупереч усім задурманюючим обставинам. Я відчув це й на собі. Закінчив 1949-го російську школу, поступив у Сталінський педінститут на російську філологію – бо ж загіпнотизований був пропагандою «русского приоритета» в усьому. Але в душі жила неповторна образна українська мова – мамина, бабусина, сусідів... І кликала в якісь ще незнані глибинні українські світи. Невже справді ця мова «безперспективна», мова, як багато хто казав, неосвічених селюків? Але в Сталіно, на відміну від своїх Оленівських кар'єрів, де сірувата інтелігенція «соромилася» української мови, я зустрів журналістів і

письменників, які були її патріотами, хоч, звичайно, і не підкреслювали цього, щоб не потрапити в «націоналісти». Саме вони – Андрій Клоччя, Павло Байдебура, Віктор Соколов, Микола Непран та інші – дали мені непомітний перший поштовх і привід задуматися про Україну та свій шлях до неї, який був плутаним і тривалим, але все таки привів до самоусвідомлення. Це – про роль літератури і літераторів у підтриманні національного життя. Були ж на Донеччині й російські поети та прозаїки – Володимир Труханов, Віктор Шутов, Борис Радевич, Петро Чебалін та інші, але ближче до серця сприймалися українські.

Звичайно ж, Донеччина для багатьох асоціюється з фактами російськомовної культури, яка на поверхні життя переважає. Не заперечуючи і не ігноруючи її, важливо водночас спростувати й досі популярний міф про цілковиту зросійщеність, деукраїнізованість Донеччини. Міф цей паралізує українство замість підтримувати його. Тому важливо показати, що Донеччина – органічна частина України, що вона робить не лише величезний внесок у створення економічної потуги України, але і в її духовність. І хотілося б за цією книжкою побачити інші – які б репрезентували сучасну українську літературу Донеччини, її фольклор, її живопис, музику, театральне мистецтво – всупереч усім несприятливим обставинам і в цих жанрах проявлялася і проявляється творча сила українського народу. І тут Донеччині є чим гордитися!

 ДУМКИ З ПРИВОДУ

РОСІЙСЬКИЙ НЮАНС ВІРМЕНСЬКОГО МАЙДАНУ

Сергій БОРЩЕВСЬКИЙ,
експерт Центру дослідження Росії

Десять років тому, точніше 8 травня 2005 року, відбулася цікава розмова між тодішнім виконувачем обов'язки президента Киргизстану Курманбеком Бакієвим та президентом РФ Володимиром Путіним. Фрагмент цієї розмови у викладі РІА «Новости» виглядав так:

– Я, мабуть, якщо ви погодитеся, підготую перелік підприємств, – сказав Бакієв.

– Приблизно так само ми домовляємося із Вірменією, – озвався Путін.

Ішлося про підготовку переліку киргизьких підприємств, які мали бути передані Росії в рахунок киргизького боргу.

Цю схему, відому під назвою «власність за борги», справді вперше було випробувано у російсько-вірменських відносинах. Іще в 2002 році було підписано угоду про передачу у власність Росії акцій низки вірменських підприємств у рахунок погашення державного боргу Вірменії перед РФ у розмірі 93 мільйони доларів. Відповідно до цієї угоди Росії передавалися завод «Марс», три науково-дослідних інститути (обчислювальних машин, автоматизованих систем управління та матеріалознавства), а також Разданська ТЕС, що виробляє близько 30 відсотків усіх енергогенеруючих потужностей країни. Згодом, з вересня 2003 року, в довірче управління компанії «Інтер РАО ЄЕС» (дочірня компанія РАО «ЄЕС Росії») терміном на п'ять років із правом його продовження перейшла Вірменська АЕС (виробляє до 40 відсотків електроенергії, що споживається в країні). Тоді ж таки у власність РАО «ЄЕС Росії» перейшов Севано-Разданський гідроенергетичний каскад.

Так закладалися передумови сьогоднішнього протистояння. І це стосується не лише енергетичної сфери. Запитання, що у Вірменії є власністю Вірменії, сьогодні видається риторичним. Керівництво країни впродовж усіх цих років йшло на поступки Росії, яка прагне закріпитися в економіці нових незалежних держав таким чином, щоб мати можливість нав'язувати їм власні політичні пріоритети.

І в цьому визначальна відмінність між Євросоюзом та всіма без винятку угрупуваннями на теренах колишнього СРСР, де домінує Росія. Євросоюз намагається знайти компроміс із Грецією, щоб урятувати її від економічного колапсу. Росія використовує економічні важелі для політичного підпорядкування своїх начебто партнерів.

Про це мають постійно пам'ятати українські політики. Росія ні прямо, ні опосередковано не повинна допускатися до приватизаційних процесів в Україні. Це стосується, зокрема, й можливого роздержавлення землі. В ідеалі ніщо в Україні не повинно належати юридичним або фізичним особам Росії. І відповідні положення слід закріпити законодавчо.

Російське прислів'я мовить: «Там добре, де нас нема». І це абсолютна правда: «Там добре, де їх нема».

ПОДВИЖНИКИ НАЦІЇ

ЙОГО ЖИТТЯ – ТО НАМ ПРИКЛАД

Романові Круцику – сімдесят. Вік зрілий, та аж ніяк не старість – для людини, яка серцем відчувши поклик сумління, визначила для себе такий, здавалося б, неосяжний обсяг роботи в ім'я нації та її держави, зокрема, по відтворенню історичної правди, який, потужно працюючи, можна реалізувати хіба що до сторічного ювілею. Чого, вітаючи Романа Круцика з днем народження, від душі йому зичимо ми, його друзі та однодумці, в яких невтомна діяльність пана Романа завжди викликала повагу, щире захоплення і навіть здивування його дивовижним талантом чинного патріотизму. Без перебільшення, він належить до когорти тих особистостей рідкісного обдарування, які вміють задуману важливу справу не лише розпочати, а й успішно довести до кінця, завершити – якою б складною вона не була.

Пам'ятаю, як Роман творив, розбудовував Київську міську організацію Товариства «Меморіал», як зумів у далеко не сприятливих умовах не лише підготувати виставку «Забуттю не підлягає», а й передаючи цю експозицію в усі області України та АРК, добитися, щоб там поширювали її належним чином – за «сприяння» Банкової, візу від якої він просто витиснув від АП. А ще під час Першої Чеченської війни ми перебували в Ічкерії, де попри низку важливих і доволі ризикованих справ, у тому числі, вивезення родини Джохара Дудаєва в Україну, Роман Круцик встиг ще й зняти фільм, який так і називається – «Русизм». Усе це – штрихи до його біографії, мої особисті враження. Втім, не лише мої. Один наш спільний знайомий якось сказав, що доля Круцика – це щастя боротьби, по-іншому Роман і не уявляє свого життя. Він не прихильник гучних слів і декларованого патріотизму. Як на націоналіста, яким є Роман Круцик, то це закономірно. Адже націоналізм – це чинний, дієвий патріотизм, а не диванний екзальтований пафос. Уникаючи багатослів'я, насамкінець скажу те, в чому переконана, – з давніх давен саме на таких, як наш друг Роман, тримається українська земля, її слава і честь, саме тому її ніколи й нікому не здолати.

З ювілеєм Вас, пане Романе!

Марія БАЗЕЛЮК

Днями виповнюється 70 років від дня народження Романа Круцика: багатолітнього голови Київської міської організації Всеукраїнського Товариства «Меморіал» імені Василя Стуса; депутата ВРУ другого скликання; голови комітету сприяння УГКЦ (1989–1991); у 90-их голови Івано-Франківської обласної організації КУН; автора і упорядника багатьох книг...

Роман Круцик народився шостого липня 1945 року в селі Яблунове, Галицького району, Івано-Франківської області у сільській патріотичній родині. Вищу освіту здобув у Львівському державному університеті ім. Івана Франка на юридичному факультеті. З 1994 по 1998 рр. – він нардеп ВРУ, працював у комітеті з боротьби з організованою злочинністю.

Будучи головою Івано-Франківської обласної організації «Меморіал», Роман Круцик у 1989 році особисто брав участь у розкопках Дем'янового Лазу та записував розповіді свідків трагедії, яких тепер уже переважно немає в живих. Вивчаючи і викриваючи злочини комуністичного режиму, він зібрав достатньо документів та світлин.

Життя і діяльність Романа Круцика – то взірець українського патріота, який жертовно працює в ім'я становлення історичної правди та національної пам'яті. Його книжки «Дем'янів Лаз», «Український хліб на експорт», «Кияни – свідки Голодомору», «Народна війна», «Чекістське досьє окупованої України» спонукають нас знати гірку правду про наше минуле в добу тоталітарного комуністичного режиму та його злочини.

У його книжці «Дем'янів Лаз» детально висвітлено передумови виникнення Другої Світової Війни, головну роль у яких відіграли Гітлер і Сталін.

Що ж трапилось у Дем'яновому Лазі? Сюди, із Станіславської тюрми, ночами, на вантажівках привозили живих і мертвих українських в'язнів. З вантажівок крапала на землю кров. У цей час мешканцям прилеглих поселень заборонили виходити з домівок. Під час розстрілу в'язнів гули двигуни тракторів. Коли прийшли німці в 1941 році, декілька поховань було розкрито та сфотографовано. У тих ямах довжиною вісім метрів та шириною чотири метри покоїлись українці. Деякі жінки були з немовлятами на грудях. У вагітних жінок – розпороті животи. А одній жінці до її грудей колючим дротом червоні кати прив'язали дитину. В 1989 році усі могили Дем'янового Лазу були розкопані остаточно. Люди побачили страшну картину. Переламані кістки, ребра та пробиті кулями черепи. Тоді ж були знайдені документи органів НКВС, копії вироків, особисті речі загиблих. Були непоодинокі випадки, коли люди, по речах чи документах, знаходили своїх родичів.

Книжка Романа Круцика «Дем'янів Лаз», як і всі інші, написані, абсолютно об'єктивно, їх зміст базується на архівних матеріалах, документах та розповідях очевидців. Вони мають величезне пізнавальне та виховне значення, піднімаючи національну свідомість та гідність, викликаючи огиду до катів нашого народу.

У книжці «Кияни – свідки Голодомору» Роман Круцик пише: «Голодомор 1932–1933 рр. став відплатою комуністичної Москви за боротьбу українського народу, насамперед селянства, яке, починаючи з 1918 року, чинило мужній опір цій владі. В 1932–1933 рр. в Україні від голоду загинули мільйони людей. Голод охопив весь Центр, Північ, Південь та Схід України. В результаті організації радянською державою Голодомору було повністю ліквідовано соціальну базу опору українців проти комуністичної влади». У цій книжці багато людей – свідків голодоморів, запитують: коли буде покладено край брехні та знущанню над нашою нацією? Коли Росія, як правонаступниця СРСР, вибачиться перед українцями за скоєне, як це зробила Німеччина стосовно євреїв? Коли Росія виплатить компенсацію родичам померлих від геноциду?

Книжку-путівник «Народна війна» Роман Круцик присвятив історичним подіям 1917–1932 рр. У ній вперше подана статистика по всіх регіонах України щодо дій підпільних організацій, повстанських загонів, селянських збройних повстань. У книжці використані матеріали державних архівів та галузевих архівів СБУ 18 областей України. Опрацьовано 238 фондів та 1325 справ.

У книжці «Народна війна» Роман Круцик пише, що українська земля дуже багата і це багатство викликало заздрість у агресивних сусідів, а ще більше – спокусу збройно забрати нашу землю, а український народ перетворити у безправних рабів. Це спричинило до спалаху Народної війни. Автор також пише, що документи тієї доби чітко висвітлюють: не було в Україні «громадянської війни», як і не було Червоної армії України, а була російська агресивна армія, яка окупувала Україну. Про це свідчить багато архівних матеріалів. Фрунзе, який очолював так звану "Червону армію України", заявляв, що його армія на 85 відсотків складається з великоросів, 9 відсотків – українці, решта – інші національності. З цього чітко видно, що собою представляла «Червона армія України»!

Роман Круцик із експозиціями: «Забуттю не підлягає» та «Народна війна» побував у багатьох великих містах Канади, США, країнах ЄС, де виступав з лекціями перед солідними аудиторіями, давав інтерв'ю у вищих наукових закладах, зустрічався з деякими сенаторами та конгресменами, з українською діаспорою та іншими організаціями. Про його перебування в Канаді та США надрукована стаття у канадській газеті «Гомін України». Ця стаття передрукована в газеті «Нація і Держава» за 22 грудня 2011 року. На згадані експозиції на адресу Київського «Меморіалу» надійшло багато позитивних відгуків і з різних регіонів України, і з різних країн світу, якими мандрував Роман Круцик, особливо із Наддніпрянської України, Канади та США.

Роман Круцик є ініціатором багатьох проектів та заходів, був учасником і співорганізатором Міжнародних конференцій. Так, наприклад: «Три голодомори в Україні в ХХ ст.: погляд із сьогодення», «Співпраця між СРСР і Німеччиною у міжвоєнний період та в роки Другої Світової війни»...

Він приділяє велику увагу пам'яті жертв Биківнянських поховань. Круцик та інші українські патріоти виступали на захист чеченського народу, коли увесь світ мовчав стосовно московської агресії проти Чечні.

Роман Круцик брав активну участь у ток-шоу «Толока», що сприяло ухваленню Верховною Радою України закону про визнання Голодомору 1932-1933 рр. геноцидом українського народу. Його добрі вчинки не перелічити. Він у свої 70 літ встигає всюди. З 2014 року Роман Круцик є першим заступником голови Всеукраїнської організації «Меморіал», яку очолює Степан Кубів. У плані Круцика багато проектів та задумів. Нещодавно вийшов у світ трьохтомник «Чекістське досьє окупованої України» – це збірник архівних документів, які свідчать, що в період з 1917 по 1952 роки Україна не припиняла боротьбу з її ворогами.

Життєве кредо Круцика – доносити людям історичну правду, служити інтересам української нації. Він може почути багато слів вдячності від патріотів України за творчу діяльність та благо Батьківщини.

Петро БУДИЧ

ПОЗИЦІЯ

ПРО ЕЛЕМЕНТАРНУ ПОВАГУ ДО ДЕРЖАВНОСТІ

або Чому навіть традиційно україномовні канали переходять на російську?

Роман ГРИВІНСЬКИЙ

Нещодавно депутати відмовилися зобов'язати чиновників користуватися державною мовою (стаття «Досвід Криму не навчив...», «День» № 105 від 18 червня ц. р.) Однак сфера застосування української мови, попри здавалося б, проукраїнську постмайданну владу, звужується не лише в середовищі держапарату. Надзвичайно промовистий приклад – ЗМІ і, зокрема, телебачення. Чи не єдиний напрямок, де ще продовжує домінувати українська, – це новини. Численні ж ток-шоу дедалі частіше нехтують нею на користь російської. Й хоча при цьому канали нерідко порушують умови власної ліцензії, така ситуація не лише не викликає практично жодної критичної реакції в середовищі професійної спільноти і суспільстві загалом, а й навпаки – підноситься як вияв «європейськості» та «плюралізму». Так, упродовж останніх десятьох років ведучими двох із трьох найбільш рейтингових політичних ток-шоу були російськомовні журналісти, до слова, навіть не громадяни України. Але чи можемо уявити собі, щоб, наприклад, на французькому телебаченні долю країни з участю провідних політиків обговорювали англійською мовою? Цікаво, що такий вияв «толерантності» українських медіа-менеджерів не завадив російській пропаганді розігнати істерію про буцімто утиски російськомовних у нашій країні.

Прикро, що російська мова завойовує нові позиції не лише на таких каналах, як «Інтер» чи ICTV, де й досі, через півтора року після початку російської агресії проти України, в ефірі присутні російські серіали, часто вже навіть без сором'язливих українських субтитрів. Нові російськомовні програми з'являються в ефірі й тих мовників, які до цього вважалися традиційно українськими. Так, у програмі каналу «24», який пов'язують з мером Львова Андрієм Садовим, сьогодні є принаймні три російськомовні передачі. Дві з них – телепроекти виробництва «Радіо Свобода» та «Голосу Америки», розраховані на пострадянський простір загалом. Канал «24» транслює їх без жодного адаптування для української аудиторії. Й хоча журналисти, які створюють ці програми, працюють професіонально і неупереджено, доволі дивно спостерігати, як в ефірі українського каналу українські ж коментарі перекладають російською мовою...

А два тижні тому канал «24» представив ще одну російськомовну передачу – «Левый берег». Тепер ідеться про спільний проект із порталом LB.ua, шеф-редактор якого Соня Кошкіна виступила в ролі ведучої. Першим гостем програми став тоді ще голова СБУ Валентин Наливайченко. Безвідносно до змісту самої розмови, доводиться констатувати, що Соня Кошкіна – з тих українських журналістів, які ніколи не переходять на державну мову навіть під час спілкування з держпосадовцями найвищого рангу. До речі, 1999 року Конституційний Суд України своїм рішенням постановив, що згідно з Конституцією державна українська мова є обов'язковою для функціонування в усіх сферах суспільного життя. Оскільки ж інтерв'ю на загальноукраїнському каналі, безумовно, є виявом суспільного життя, журналісти, які ігнорують державну мову, фактично порушують Конституцію. До речі, саме до цього рішення Конституційного Суду часто апелює колишній міністр юстиції Сергій Головатий, змушуючи таким чином журналістів під час інтерв'ю переходити на українську. Нещодавно черговий інцидент із його участю стався у київській студії радіостанції «Вести» – зрештою, ведучим довелося підкоритися вимогам гостя. Щоправда, вітчизняні законодавці, слід визнати, досі не передбачили жодних механізмів імплементації норми Конституції, до якої звертався пан Головатий, зокрема, санкцій за її порушення. Але невже вітчизняні журналісти здатні виявляти елементарну повагу до української державності лише під загрозою санкцій?

«День», ч. 111 (2015)

ВИДАТНІ УКРАЇНЦІ

ІВАН ПЛЮЩ ЯК ДЗЕРКАЛО РЕВОЛЮЦІЇ 1991 РОКУ

Спогади і роздуми з нагоди роковин смерті

Бувають у житті оказії, в які трохи раніше повірити було б категорично неможливо. Коли краєм 1989 р. на конференціях і зборах висувалися кандидати в депутати до Верховної Ради України, ніхто з них і гадки не мав, що всього через півтора року СРСР розпадеться. Коли у Київському політехнічному інституті йшло обговорення програм претендентів у кандидати, я несміливо говорив, що Україна має у перспективі стати членом конфедерації. Але якби тоді якийсь сміливий пророк сказав, що проголошення нашої незалежності вже не за горами, ніхто в це не повірив би, вважаючи, що цього не допустять дванадцятимільйонна КПРС, могутня радянська армія, міліція і всесильний КДБ. Але якби хтось тоді додав, що за самостійність України невдовзі голосуватиме у Верховній Раді фракція комуністів, я б назвав такого пророка зухвалим жартівником.

Гадаю, що Іван Плющ теж не вірив, коли з посади голови Київської обласної ради обирався у 1989 р. депутатом Верховної Ради, що він дуже скоро буде одним з авторів Декларації про державний суверенітет України, а через півтора року вийде з КПРС і буде одним з найактивніших ініціаторів розпаду Радянського Союзу. А тим часом все сталося саме так.

Якогось дня наприкінці червня 1991 р. мене запросили на шосту годину вечора до кабінету Голови Верховної Ради Л. Кравчука. Я на той час був співголовою щойно створеної фракції безпартійних. Побачивши серед запрошених Драча, Павличка, Юхновського, Голубця, Лук'яненка, Волковецького, я зрозумів, що сюди на якусь нараду скликано групу націонал-патріотів.

Леонід Кравчук запросив усіх в окремий «закапелок», бо, як він висловився, в його кабінеті стіни вуха мають. Уже там повідомив, що вони з І. Плющем хочуть обговорити з нами проблему підписання нового союзного договору. Як зізнався Кравчук, питання ставиться не про те, підписувати його чи не підписувати, а про те, як зробити так, щоб його не підписати. «Бо якщо вони тут у залі проголосують, – сказав Кравчук, – я мушу їхати в Новоогарьово і підписувати, а я такої відповідальності перед українським народом брати не хочу, бо ми вже підписували і знаємо, чим це закінчувалося». Після недовгої дискусії Плющ запропонував таку тактику: затягнути обговорення питання якомога довше, забалакати його, а відтак відкласти до осені. Було домовлено, що через надзвичайну історичну важливість питання обговорення буде продовжуватися, доки будуть охочі виступати, а кожен виступ буде тривати до десяти хвилин. Домовилися, що майже всі члени Народної Ради запишуться на виступ, а засідання переважно вестиме Іван Плющ.

Несподівано надійшло запрошення від керівництва українських організацій Канади прислати делегацію на відзначення сторіччя переселення першого українця до Канади. Кравчук вирішив делегувати на згадані урочистості І. Плюща, а той вирішив взяти з собою мене. Казали, що йому порадив таке Д. Павличко, який знав, що я маю в Канаді багато родичів.

Ми провели разом з Іваном Степановичем у кількох містах Канади два тижні, бо тоді український літак до Канади літав лише двічі на місяць. Ми жили в готелях у сусідніх номерах, багато спілкувалися, дискутували, перейшли на «ти». На офіційних і неофіційних зустрічах з українцями Канади, в наших виступах перед ними нам доводилося відповідати на гострі і непрості на той час питання. Головне з них: коли Україна стане самостійною? Як рухівець, я вів себе доволі радикально, доводячи право України на незалежність, та наважувався пророкувати вихід України з СРСР років через два. Я говорив про неефективність комуністичної системи господарювання. Одна з канадських газет опублікувала інтерв'ю зі мною під заголовком «Kommunism is dead».

Іван Степанович вів себе обережніше. Він говорив, що Україна має право на вихід з СРСР, але комуністи ставлять питання про перетворення його на конфедерацію, в якій Україна мала б великі права та можливості. Він постійно посилався на прийняту нами Декларацію про державний суверенітет. Говорячи про роль українців у житті Канади, Плющ захоплювався їхніми успіхами на хліборобській ниві. Він, виступаючи, часто говорив: «Якщо українці тут, у Канаді, годують свою країну та підгодовують кілька інших країн, а українці в Україні ніяк не можуть вирішити продовольчу проблему на своїй родючій землі, то, мабуть, причина полягає в системі господарювання».

Ми заходили до супермаркетів, де захоплювалися кількістю і якістю товарів, про що у нас можна було тільки мріяти. Якось Іван Степанович висловився, що якби наші жінки потрапили в такий магазин, вони б його «рознесли». Ідучи вулицями Торонто, ми звернули увагу на цікаві і красиві будинки, споруджені за модерними технологіями. Плющ запитав мене: «Ти чуєш, як щось смердить?» Я принюхався та відповів у тому сенсі, що йому просто здалося. «Та не здалося, – відреагував Плющ. – Я носом чую, що капіталізм таки гниє». До речі, в Торонто ми перебували на запрошення Голови Канадського Товариства прихильників Руху Ераста Гуцуляка. Була тоді така організація в Канаді, і був такий українець, який опікувався у ті часи політичною та фінансовою підтримкою Народного Руху.

У столиці Канади Оттаві ми мали зустріч у парламентському комітеті в закордонних справах. Тоді саме планувалися візит Л. Кравчука до Сполучених Штатів Америки і його участь у роботі сесії Генеральної Асамблеї ООН. Нашим завданням було переконати голову парламентського комітету, аби той в свою чергу переконав когось із перших осіб Канади – прем'єр-міністра чи принаймні генерал-губернатора Канади Романа Гнатишина – зустріти Кравчука на летовищі під час посадки літака на канадській території. Нам відповіли, що з розумінням ставляться до нашого прагнення підкреслити нашу державну окремішність від Москви, але справжній стан речей не дозволить канадським керівникам порушити усталені дипломатичні норми. Пізніше Плющ сказав мені: «Оце вони так борються за права народів». Відомо, що у ті часи в США традиційно щороку відбувався «тиждень поневолених народів».

Іван Степанович першого ж дня перебування в Канаді попросив мене слідкувати, що пишуть про події в Україні канадські газети. Нарешті в одній з них я зустрів коротесеньку замітку під назвою «Україна відклала підписання нового договору». Я переклав її вголос для Плюща, після чого він вигукнув: «Молодець!» «Хто?», – запитав я. «Кравчук» – почув я у відповідь.

Описані факти дозволили мені зрозуміти, що в середовищі комуністів є такі, які не забули, що вони українці, і яким набридла московська опіка та які готові відколотися від Москви. Водночас вони зневірилися у перспективі перемоги соціалістичної економіки у змаганні з капіталістичною приватновласницькою системою. Я зрозумів, що частина членів КПУ реально є союзниками рухівців. Пізніше це проявилося і в голосуванні за незалежність, і в прийнятті законів, що відкривали шлях до роздержавлення об'єктів державної власності та «розколгоспнення» села. Яким шляхом пішли ці процеси і хто та як скористався з прийняття цих законів, – справа інша.

Іван Плющ волею долі опинився на гребені великого революційного процесу. Він і його поведінка на високих тодішніх постах є віддзеркаленням тих настроїв, які були поширені в суспільстві і в частині компартії. Якби в керівництві Верховної Ради у 1991 р. опинилися представники Сходу чи Півдня України, а не вихідці з «бандерівської» Рівненщини та справді української Борзнянщини, доля СРСР могла б скластися по-іншому.

Пригадую розмови між депутатами після візиту І. Плюща до Москви, де він зустрічався З М. Горбачовим і обговорював з ним перспективи підписання союзного договору. Жваво переповідалися такі слова, нібито сказані Іваном Степановичем: «Михаил Сергеевич! Вы меня вдивляете: какой Союз? Его уже нет!» Все зроблене і сказане І. Плющем у ті буремні роки дає підстави віднести його до видатних українців. Він увійде в українську історію як один із найвпливовіших борців за проголошення незалежності України і повалення комуністичної диктатури.

Відчуваю незайвим оповісти таку розмову між нами. Я сказав, що мої політичні погляди випливають ще з мого дитинства, бо мої батько й матір постраждали за зв'язки з УПА, я бачив убитих енкаведистами односельчан-бандерівців, а дід завжди гостро критикував колгоспи. І я запитав: «Скажи, Іване, коли ти, як комуніст, почав сумніватися у правильності лінії партії?» Плющ розповів мені таку історію. Його ще дуже молодим рекомендували «на голову колгоспу». А тоді кандидати на такі посади проходили узгодження в райкомі партії. Перед поїздкою в райком Плющ дуже хвилювався, а до райкому їхав «як до церкви». Спочатку була співбесіда з першим секретарем. Той, прочитавши всі документи, звернувся до присутнього другого секретаря: «Петре! Йому двадцять чотири роки, а його вже на голову колгоспу пхають. Моїй дочці двадцять вісім, а я її ще молодою і дурною вважаю». Але при цьому «перший» загнув двоповерхового матюка. Після цього Плющ довго не міг оговтатися. «Ще тоді, – сказав він мені, – я подумав, що якщо така людина дозволяє собі таку поведінку і гне такі матюки, то в нашій системі щось не так».

Назавжди запам'ятається наша остання розмова. Це було в сесійній залі Верховної Ради у квітні 2012 р. Я нагадав Сергієві Головатому, що він першим з трибуни Верховної Ради в далекому 1990 р. розповів про три незалежні гілки влади в демократичному суспільстві. «Ти повірив би тоді,– запитав я, – що через двадцять років в Україні будуть, як ти й мріяв, три гілки влади, але вони всі три в реальності будуть повністю залежними від президента?» У розмову втрутився Плющ. Він сказав, що в те, що наші президенти будуть намагатися перебирати на себе повноваження, він ще міг би повірити. Але в те, що Україна не буде через двадцять років в Європі, він не повірив би нізащо. Саме так він і сказав.

Іван Плющ був віддзеркаленням не тільки рушійних сил української революції 1991 р. Його тодішня українська мова відбивала її тогочасний стан у середовищі української номенклатури. Ідеться навіть не про діалектні особливості його мовлення, зокрема про його знаменитий «мікрохвон», а про переповнення його лексичного багажу багатьма русизмами. Я регулярно вручав йому щотижневі письмові звіти про його лексичні огріхи, і він навіть згадав якось про це в одному радіоінтерв'ю. Найдовше довелося боротися з його «настоювати». Я писав в одному звіті: «Настоювати можна самогонку на калгані, а на виступах з трибуни можна лише наполягати». На основі лексичних помилок Плюща та інших депутатів мені вдалося видати «Словник-антисуржик», який депутати називали словником «плющизмів». В недавньому перевиданні цього словника, яке називається «Участь не приймають, а питання не піднімають», я в передмові нагадав, як одного разу, відкриваючи засідання, Плющ сказав: «Доброго ранку, шановні народні депутати! Як ви помните, вчора утром ми договорилися сьодня розминки не проводити». Кілька депутатів вигукнули: «Не утром, а вранці!». Іван Степанович «викрутився» таким чином: «Вранці – це по десяту годину, а після десятої – це утром». Сильний, розумний, цікавий і дотепний був українець.

Світла йому пам'ять!

Юрій ГНАТКЕВИЧ,
народний депутат України, Голова Просвітницького Центру національного відродження ім. Євгена Чикаленка

На світлині: під час перебування в Канаді Юрій ГНАТКЕВИЧ (крайній ліворуч) та Іван ПЛЮЩ (у центрі) в товаристві українок. 1991 рік.

ПОГЛЯД

ПОТРІБЕН ЗАКОН ПРО ДЕРЖАВНУ МОВУ

В Україні була, є і завжди буде лише одна державна мова – українська.
Петро Порошенко

Приємно чути такі слова від Президента України. Віриться у його щирість і любов до українства. Не можна не віддати йому належне і за ухвалені Верховною Радою та затверджені Президентом закони про декомунізацію, котрі засуджують комуністичний режим, дають дозвіл на відкриття архівів радянських спецслужб, визнають УПА й інші організації борцями за незалежність України. Хоча щодо мови, то, попри гарні слова, бачимо, що продовжує діяти антиукраїнський закон «Про засади державної мовної політики», міністри і депутати замість державної мови часто вживають російську (зважили б хоча на те, що сьогодні це мова підлого, жорстокого, смертельного ворога України, і не забивали нею інформаційний простір), телебачення перенасичене російською і російськомовною кінопродукцією, музичні теле- і радіоканали «женуть» російську попсу, відповіді на вуличних опитуваннях та коментарі спеціалістів зазвичай теж російськомовні. То ж чи діє конституційна норма про державний статус української мови, чи припиниться неприкрите зросійщення нашого суспільства, чи стане Верховна Рада УКРАЇНИ україномовною, чи знайдуть, нарешті, україномовного міністра внутрішніх справ?

Помісь не найкращих русинів, які не змогли підшукати собі гідного місця на батьківщині-Русі і подалися у північно-східні нетрі країни Моксель, з тамтешніми угро-фінськими племенами дала жахливий результат – виплодився захланний, ненаситний, войовничий, брехливий покруч, що пізніше почав називати себе російською нацією. Оці виродки чомусь відкинули своє азійське походження, а вкрали нашу історію і переконують світ та самих себе, що належать до слов'ян і є спадкоємцями Київської Русі. Проте росіяни – екс-московити – не можуть почувати себе повноцінною нацією, допоки існує Україна і найголовніший виразник нашого народу – українська мова. Їхні аргументи щодо древньоруського походження і тисячолітньої історії Росії розсипаються на дрібний пил навіть при поверховому дослідженні більш-менш незаангажованими ученими. Тому вже майже чотириста років отой гібрид (недаром москалята придумали й гібридну війну), що претендує не лише на слов'янсько-руське походження, але й на роль Третього Риму, робить усе для того, щоб знищити нашу мову, а значить, і українську націю. Ось лише деякі відомі кроки, спрямовані на нищення української мови.

Російський цар Михайло Романов ще у 1627 році наказав зібрати і спалити усі книги українського друку. Далі пішло-поїхало: заборона Києво-Печерській лаврі друкувати книги українською мовою, переписування з української мови на російську всіх державних постанов і розпоряджень, запровадження російської мови в діловодстві на території України і заборона навчання в школах, а затим і в Києво-Могилянській академії українською мовою, наказ по всіх церквах імперії правити Службу Божу російською мовою.

У 1863 році появився валуєвський циркуляр про заборону видання підручників, літератури та книг релігійного змісту українською мовою, якої «не было, нет и быть не может». Згодом Олександр II видав Емський указ про заборону ввозити до Росії будь-які книжки і брошури, написані «малороссийским наречием», друкувати оригінальні твори та переклади українською мовою, влаштовувати сценічні вистави, друкувати українські тексти до нот і виконувати україномовні музичні твори.

Оцю страхітливу, аморальну, богопротивну боротьбу проти української, Богом даної нашому народові, мови продовжили російські комуно-більшовики та їхні прихвосні інших національностей, серед них і малороси-українці. Були проведені арешти українських науковців і духовенства і замінено їх російськомовними діячами, до війни знищили й арештували 80 відсотків української інтелігенції, безвісти пропало майже три сотні українських письменників. Ліквідовано українські школи, середні спеціальні та вищі навчальні заклади та факультети, закрито газети й видавництва поза межами України – на Кубані, в Сибіру, на Далекому Сході та інших землях, заселених переважно українцями.

У 1970 році – наказ про написання і захист дисертацій лише російською мовою, масовий перехід на викладання російською мовою у вищих навчальних закладах; 1971 рік – зміна статуту КПРС, де російську мову записано мовою партії і відтоді всі наради, збори, конференції, партійні і громадські заходи ведуться виключно російською мовою; 1978 рік – Постанова «Про заходи щодо подальшого вдосконалення вивчення і викладання російської мови», де «рекомендувалося» ширше впроваджувати російську мову в дошкільні заклади (як наслідок – українські дитячі садки практично зникли), провадити російською мовою позакласну й позашкільну роботу; 1983 рік – Постанова «Про додаткові заходи з поліпшення вивчення російської мови в загальноосвітніх школах та інших навчальних закладах союзних республік»; 1984 рік – наказ про переведення діловодства в усіх музеях на російську мову, початок в УРСР виплат підвищеної на 15 відсотків зарплатні вчителям російської мови (порівняно з учителями української мови).

Навіть оця невеличка частина антиукраїнських репресій, що подана вище, вимагає відновлення справедливості якщо не «вражою злою кров'ю», то хоча б демократичним шляхом, приймаючи відповідні закони, які змогли б нівелювати все те насаджене нашому народові московське паскудство. Однак, коли в часи перебудови Товариство української мови ім. Т. Шевченка разом з іншими патріотичними громадськими організаціями почало домагатися повернути українській мові насильно забрані у неї права, значна частина інородців, а з ними і перевертні-українці запротестували, бо цим, мовляв, порушуються права російськомовних громадян України. Були й такі, котрі говорили, висловлюючись по-галицьки: «Так сі стало. Най вже так буде». Таких, до речі, бачимо та чуємо й сьогодні, хоч би і на львівському телебаченні.

А нам би треба брати приклад з євреїв – майже дві тисячі років їхня Богом дана давньоєврейська мова іврит не була розмовною у цього народу, залишаючись лише мовою богослужіння. Та коли відродилася держава Ізраїль, іврит став державною мовою, і зараз нею розмовляють вісім мільйонів осіб. Відродження івриту стало невід'ємною складовою розбудови Ізраїлю та утвердження сіонізму (єврейський націоналізм). До цього долучилися багато ентузіастів, серед яких виділявся Еліезер Бен-Єгуда. Коли у нього народився син, він попросив дружину розмовляти з ним тільки івритом, щоб той став першим в новій історії, для кого іврит буде рідною мовою. Бен-Єгуда писав: «Якщо можна відновити мову, якою перестали говорити, і зробити її розмовною, такою, що виражає все, що хоче сказати хоча б одна людина, то безумовно таку мову можна зробити розмовною мовою і для всього суспільства». Завершу цей абзац сумним жартом: коли ми не діждались «Вашингтона з новим і праведним законом», то може «діждемось-таки колись» українського Бен-Єгуду, який відродить українську мову і зробить її насправді державною.

Все ж надзвичайно активний цілеспрямований пресинг ТУМ ім. Т. Шевченка примусив українську комуністичну владу ухвалити у жовтні 1989 року Закон «Про мови в Українській РСР». Просвітяни тоді критикували деякі положення цього закону, хоча, якщо подивитися на сьогоднішню мовну ситуацію, то він був зовсім непоганий: українська мова визнана державною і стає мовою діловодства і документації, мовою сесій, конференцій та інших заходів; виховання в дитячих дошкільних установах, в дитячих будинках, навчальна і виховна робота в загальноосвітніх школах, в професійно-технічних училищах, середніх спеціальних і вищих навчальних закладах ведеться українською мовою; тексти офіційних оголошень, повідомлень, афіш, реклами і т. ін. виконуються українською мовою; організація виконання Закону про мови покладається на Раду Міністрів УРСР.

Щоправда, стаття 3 Закону про мови говорить: «У роботі державних, партійних, громадських органів, підприємств, установ і організацій, розташованих у місцях проживання більшості громадян інших національностей, можуть використовуватись поряд з українською і їхні національні мови». Прошу звернути увагу – не замість української, а поряд з українською мовою і проживаючих не більше 10 відсотків (як у нині діючому законі), а понад половину.

Реально місць «проживання більшості громадян інших національностей» в Україні не так уже й багато. За даними перепису 2001 року навіть у великих містах південно-сходу України проживає більшість українців: Луганськ – 58% (росіян – 39%), Херсон – 76% (20), Миколаїв – 73% (23), Запоріжжя – 70% (25), Одеса – 62% (29), Харків – 63% (33), Дніпропетровськ – 73% (24). А що вже говорити про Київ – 82% (13) чи Львів – 88% (9)? Лише у Донецьку маємо мінімальну перевагу росіян – 48% супроти 47% українців. Щодо Криму, то тут у містах проживає більшість росіян, але й немало українців: у Сімферополі – 21,26% (кримських татар 7%), у Судаку – 19,4% (9,8), у Ялті 27,6%, у Севастополі 22,38%.

Тому впровадження державної української мови не повинно було б викликати жодних проблем. До того ж Україна незабаром стала незалежною і державність української мови була затверджена у Конституції України. В Конституції чітко вказано, що держава зобов'язана сприяти насамперед розвиткові української нації (нарешті, після багатостолітнього гноблення, здавалося, з'явився промінчик надії), а також корінних народів (кримських татар, караїмів, кримчаків) і національних меншин України, найчисельнішими з них є росіяни, євреї, білоруси, молдавани, болгари, поляки, угорці, румуни, роми та інші (всього понад 100 націй). Однак цього не сталося, навпаки, кількість шкіл з українською мовою навчання, особливо на південно-східних теренах показує, що Закон про мови не виконувався, навіть протилежно – за часи Незалежності відбулося очевидне засилля російської мови. Малочисельні народи, мова яких може зникнути, чомусь не подавали голосу на свій захист, зате російські шовіністи та їхні українські холуї кинулися в непримиренний бій за подальше нищення українського слова.

А ще й бездіяльність наших обранців, їхня безпорадність, безвідповідальність надихнули мерзенних московських найміттів повернути старі часи антиукраїнства і запровадити злочинний закон «Про засади державної мовної політики…», який значно гірший аніж той, що діяв коли ми були московською колонією. Всупереч вимогам Конституції цей закон істотно розширює використання регіональних мов, якщо кількість носіїв цих мов перевершує 10 відсотків від населення. Фактично вводиться двомовність, а враховуючи наслідки вікової русифікації, другою мовою як правило буде не караїмська, грецька чи циганська, а саме російська. Щодо південно-східної України, то там безумовно пануватиме єдина, російська мова.

Навіть позиція «Так сі стало. Най вже так буде» за тим законом вже не діє, а гряде подальше зросійщення українського народу. В освіту повертається норма про вибір мови за бажанням батьків. Діловодство може вестися неукраїнською мовою, посадовцям необов'язкове знання української і т. д., і т. п. Враховуючи менталітет затурканого (мабуть, сьогодні правильно буде говорити «закацапленого») кількастолітнім рабством українця, можна з певністю прогнозувати, що якраз отих 10 відсотків інородців будуть впроваджувати російську мову, а українці покірно це «ковтатимуть».

Адже за національним складом на 2001 рік в Україні проживало: українців – 77,8 відсотка, росіян – 17,3 відсотка, поляків – 0,3 відсотка, євреїв – 0,2 відсотка, німців – 0,1 відсотка, інших – менше 0,1 відсотка. А що маємо у Верховній Раді України? Українців там лише – 22 відсотки. Отак малорос-совок обирає своїх представників до найвищого державного органу.

Я розумію і поважаю тих людей, які бережуть материнську мову, в тому числі й російську. Але не розумію, чому інші національні меншини, які вже чверть століття мешкають в державі Україна, де українська мова є державною, так тримаються російської мови, а не вивчають українську. Що, дотепер сидить в їхніх головах імперське твердження, що українська мова непрестижна і нею розмовляють лише люди нижчого гатунку? І це після того зла, що російська імперія вчинила проти інородців. Насамперед маю на увазі кримських татар, поляків, євреїв. Проста людська порядність і доброта мали б спонукати їх спокутувати свою вину і допомогти нашому народові відродитися після багатовікової антиукраїнської тиранії, до якої докладалася не лише Росія, а й представники інших народів.

Навіть жорстока війна, яку розпочала Росія проти України, нічого не змінила. Навпаки, під гаслом «Єдина країна» – «Единая страна» російською заговорили більше, вже й декотрі міністри, грубо порушуючи Основний закон, вживають на службі російську мову. Не бажають переходити на рідну предківську мову відомі люди (не лише спортсмени, але й визначні політики) з українськими прізвищами, що закінчуються на «…енко», «…ук», «…юк», деркачі, півні та інші птиці й звірі, назв яких немає у російській мові, а «кукурікають» мовою ворога, загарбника, російського імпер-шовініста. Здається, єдиний народний депутат Сергій Висоцький заявив, що не буде більше послуговуватися мовою ворога України. Хочеться в цьому плані сказати добре слово про таких людей як Віталій Портников, Вахтанг Кіпіані, Мустафа Наєм, Юрій Макаров, Андрій Цаплієнко.

Неприємно було слухати, коли недавній претендент у мери столиці, Микола Катеринчук на передачі у Шустера раз у раз перескакував на російську (чомусь жодного українського слова не видушив з себе у цей вечір депутат, у жилах якого безумовно тече українська кров, Андрій Сенченко чи киянин Олексій Мочанов). До речі, хочу нагадати Шустеру, що коли він почав працювати в Україні, то пообіцяв через два місяці вивчити українську мову і вести на ній свої передачі. Пройшло вже десять років і люди-

на, яка володіє литовською, російською, англійською, французькою, італійською, івритом, німецькою ніяк не почне говорити українською. Що, пане Шустере, теж вважаєте нашу мову простацькою та бидляцькою, чи вам ФСБ заборонив переходити на українську? А не соромно їсти вирощений українцем хліб і разом з тим зневажати його мову? У того ж Савіка раптом категорично російськомовним став вінничанин Олексій Кучеренко, який є українцем (чи таки хохол?) і досконало володіє рідною мовою… дивина та й годі! А Шустер вже навіть до Луцька посилає російськомовну журналістку, яка вчила волинняків ординської мови. Що, не могли підшукати для цього журналістки серед україномовних?

Можна додати до цього списку й погребищенського малороса, теж уродженця Вінничини, Олега Рибачука, котрий 8 червня 2015 року на каналі UBR у розмові з ведучим, узбеком Іскандером Хісамовим (знову ж таки: не змогли підшукати україномовного журналіста?) так «штокав» і « какав», що довелося виключити телевізор, бо гидко було слухати. Агов, вінничани! Та беріть приклад із свого земляка Володимира Гройсмана, який послуговується виключно державною мовою, а не перескакує по-рабськи туди-сюди.

Багатовікова імперська антиукраїнська політика породила в українському народі велику кількість зазомбованих малоросів, українoненависників, продажних промосковських рабів, від яких нереально очікувати повернення до своїх пракоренів. Ці перевертні ніколи не зрозуміють, що зречення від материнського слова – не тільки великий гріх, але й викликає глибоку зневагу у всіх, хто шанує свою націю, свою історію, свою культуру (*«Бо хто матір забуває, // Того Бог карає, // Чужі люде цураються, // В хату не пускають»* – Т.Шевченко). А для росіян вони назавжди залишаться хохлами, малانцями, бульбашами, чурками…

Тому для належного виконання статті 10 Конституції потрібен закон Про державну мову, де мають бути вказані сфери безумовного і виключного використання української мови. Серед них – діловодство, навчання у вищих навчальних закладах, технікумах та училищах, мова сесій рад усіх рівнів, мова державних чиновників. Абсолютно всі засоби масової інформації повинні подавати новини, вести політичні передачі, спортивні коментарі та розважальні програми державною мовою. Це ж стосується кінопродукції, реклами, наочної агітації та інших галузей. Має бути заборонено осквернення української мови суржикомовними «вєрками», придуркуватими «віталькамі» та їм подібним, щедро оплачуваним ворогами українства, дебілами-малоросами. Телебачення і радіомовлення повинно 77,8 відсотка часу вести передачі українською мовою, 17,3 відсотка – російською і одну годину щоденно виділяти для однієї зі ста національностей, що проживають в Україні.

Зараз підготовка закону Про державну мову має стати найголовнішим завданням «Просвіти». Необхідно сюди залучити національно-патріотичні громадські організації, партії, голів коаліційних фракцій, міністрів культури і освіти та домагатися прийняття такого закону Верховною Радою України. Впевнений у підтримці такої ініціативи і з боку Президента України, і з боку Голови Верховної Ради України.

Василь ШПІЦЕР
Львів, червень 2015 р.

ІСТОРИЧНА ПРАВДА

РОСІЯ СТВОРИЛА ТАКУ НАЦІОНАЛЬНУ ІСТОРІЮ, ДЕ ВОНА ГАРНА, А ВСІ ІНШІ – ЗЛОЧИНЦІ

Відомий американський історик і професор Єльського університету Тімоті Снайдер презентував в Укрінформі російський переклад свого бестселера "Криваві землі: Європа між Гітлером та Сталіним". Напередодні його лекція-презентація відбулася у Київському будинку вчителя, де він читав її українською мовою. Тімоті Снайдер не просто академічна зірка. Він збурювач спокою в усій радянській та неоімперській історіографії РФ. Його книга «Криваві землі» дала поштовх численним дискусіям на тему: який режим був гіршим – сталінський чи нацистський. Ніхто до нього не давав такого ляпаса імперській історичній свідомості. І після Конквеста та Мейса ніхто із західних вчених не був таким людяним до кожного загиблого від Голодомору громадянина України.

Книга вже була перекладена 26 мовами, однак із російським виданням усе виявилося не так просто. Коли «Криваві землі» побачили світ у 2010 році, Росія викупила права на російськомовну версію, але так і не надрукувала жодного примірника. У цьому році дія російських прав закінчилася, і автор скористався цим, щоб російський переклад бестселера побачив світ. Близько 10 тисяч книжок будуть безкоштовно роздані в освітніх і навчальних закладах східних і центральних регіонів України. Усі охочі можуть також завантажити книгу з сайту автора.

Українське турне Тімоті Снайдера підтвердило його репутацію видатного лектора. Глибоко символічним було те, що у день початку німецького вторгнення в Україну у Будинку вчителя з українськими вченими та героями АТО розмовляла людина, яка зробила найсерйозніше дослідження про історію масового терору на європейських землях.

Як вийшло, що на цьому клаптику землі за дванадцять років двома злочинними режимами було знищено чотирнадцять мільйонів людей? Тімоті Снайдер, пропонував разом із ним продертися крізь товщу цих цифр, побачити менші групи, а за кожною такою групою – конкретну людину. Крім глибокого аналізу архівних матеріалів, Снайдр запропонував нам зазирнути у щоденники розстріляних польських офіцерів, блокадної росіянки, страчених у газових камерах євреїв, пережити переселення і... пройтися українськими селами у період Голодомору. Коли Тімоті Снайдер казав, що завдання його як вченого – побачити серед тих чотирнадцяти мільйонів кожну людину, вчені витирали сльози, а присутні учасники АТО аплодували. Ця історична книга стала бестселером тому, що людство залишилося людяним. Україномовний читач отримав змогу прочитати «Криваві землі» ще два роки тому. А під час презентації Тімоті Снайдер розповів, чому ж так важливо було зробити саме російську версію "Кривавої землі". Наводимо найцікавіші меседжі, що пролунали на зустрічах.

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ – НАЙЦІКАВІША СЕРЕД ЄВРОПЕЙСЬКИХ

Неможливо створити історію, механістично поєднавши історії Чехії, Франції, України, Німеччини. Бо кожна національна історія має свою вагу. І громадяни кожної країни самі повинні відповісти на запитання. Чому ми були жертвами? Чому ми стояли осторонь? Чому ми були агресорами? Чому гинули діти? Як відповісти на ці запитання, якщо не спиратися на власну історію?

Я хотів показати, наскільки доля людей на цьому клаптику землі залежала від того, ким вони були і як до них ставилася влада.

Серед європейських історій – історія України найбільш цікава. З часом це визнають усі історики. Вона болісна, складна, повна протиріч, але при цьому найцікавіша. І ми ще побачимо зразки прекрасних досліджень вашої історії.

ПРО ПРОПАГАНДУ

Я думаю, що історія і пропаганда – дві різні речі, оскільки впливають на розум людини порізному. Той, хто генерує пропаганду, намагається використати те, що вже є у вашій свідомості, ваші упередження, ваші передчасні висновки. Пропаганда намагається вплинути безпосередньо на емоції. Як історик, я часто вимушений стояти в обороні проти російської пропагандистської медіа-машини. Бо її тиск деколи жахливий.

Що цікаво, сучасна російська пропаганда, принаймні та, яку я бачив як споживач, намагається повністю дискредитувати саму ідею правди. Вони не просто хочуть, щоб ви у щось повірили. Вони роблять усіх гіперскептичними по відношенню до всього. Вони намагаються дискредитувати журналістику, історію, все, що може розказати про реальний світ. Їм потрібно, що ви бачили нереальний світ, щоб ніхто нікому не довіряв, тоді вони у вигідному становищі.

Але ми не повинні відповідати на пропаганду пропагандою. Правда самоцінна та ефективна. Я думаю, що гарна історія може допомогти людям протистояти пропаганді, оскільки вона дає людям впевненість щодо реальних подій минулого. Тоді ними важко маніпулювати. Це працює, якщо історик не думає про пропаганду. Якщо ж ви пишете книгу проти чиєїсь пропаганди, тоді ви самі стаєте пропагандистом. Потрібно писати історичну книгу у відповідності до правил історії, і тільки тоді, можливо, ви матимете шанс дати людям ті знання, які дозволять їм протидіяти пропаганді.

ПРО НЕБЕЗПЕЧНУ РОСІЙСЬКУ ІСТОРІЮ

Книга була завершена приблизно у день авікатастрофи літака польського президента Леха Качинського під Смоленськом (трагедія сталася 10 квітня 2010 року. – **Ред.**). Тоді реакція російського керівництва була зовсім іншою, ніж сучасна політика. Тоді президент і прем'єр-міністр Росії говорили про Катинь, були показані кінофільми про Катиньську трагедію.

П'ять років тому клімат політичної дискусії був зовсім іншим, ніж сьогодні. Коли я написав цю книжку у 2010 році, то не думав про дискусію щодо історичної пам'яті, яка відбудеться через п'ять років, коли Росія нападе на Україну. Я не знав, що Росія планує напасти на Україну і що російська політика по відношенню до історичної пам'яті буде такою короткою.

У Росії зараз присутня дуже погана тенденція. Росіяни подаються як жертви, а всі інші – як злочинці. Звичайно, все набагато складніше, і таке твердження не може бути правдою. Це дуже небезпечний момент, коли ви використовуєте страждання для мотивації якоїсь параноїдальної національної історії, де ви гарний, а всі інші погані. На жаль, зараз саме такий момент. І це одна з причин, чому ми вирішили видати книжку російською мовою.

ПРО СПРИЙНЯТТЯ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ НА ЗАХОДІ

Під час агресії Росії проти України я зрозумів: люди в Європі уразливі щодо російської пропаганди частково через те, що так мало знають європейську історію. Наприклад, багато європейців навіть не мають уявлення, що таке пакт Ріббентропа-Молотова, який президент Путін зараз намагається реабілітувати як щось гарне.

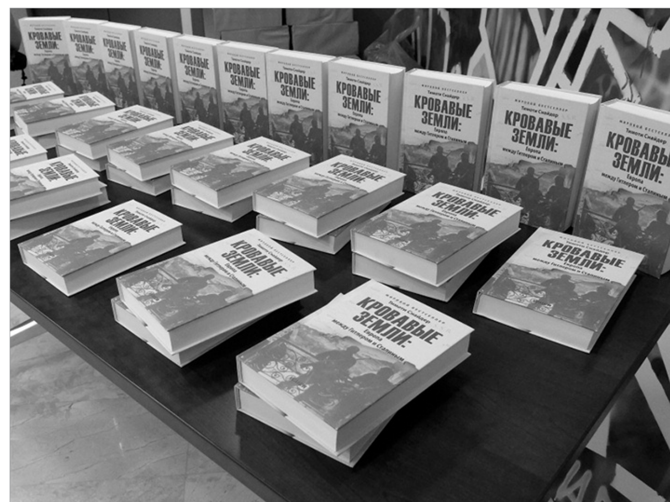
Уже рік я говорю європейцям і американцям, що конфлікт в Україні стався не через саму Україну, а через західний світоустрій як такий. Вторгнення Росії в Україну є частиною більшої російської кампанії проти Європейського Союзу і трансатлантичних відносин. Я би сказав, що все більше і більше людей у Європі починають розуміти це. Тенденція точно рухається у цьому напрямку. Ще рік тому мало хто розумів, про що я взагалі говорю. Мої слова сприймалися як радикальні, однак зараз вони вже у центрі дискусії. Я думаю, чесно буде сказати, що європейці все більше і більше розуміють: цей конфлікт стосується і їх, а не тільки України, хоча це не означає, що вони знають, що робити.

Тімоті СНАЙДЕР

ПРО РОЛЬ ДЕРЖАВИ В ІСТОРІЇ ТА ПОРАДУ УКРАЇНСЬКІЙ ВЛАДІ

Держава має роль в історії, яка полягає в тому, щоб відкрити архіви якомога швидше і сприяти історичній освіті серед молоді у широкому форматі. Я категорично проти того, щоб історики говорили, що добре, а що погано. Така місія належить громадянському суспільству. І якщо громадянське суспільство не може вирішити для себе, був комунізм добрим чи поганим, чи був фашизм добрим або поганим, уряд не зможе вирішити цю проблему для нього.

Якщо ця книжка і вийшла гарна, то це тому, що я мав десять років тому доступ до українських архівів, а не тому що українська держава мені сказала, що добре, а що погано.

Як на мене, завданням сьогоднішнього українського уряду має стати концентрація на боротьбі з корупцією. Якщо керівництво України буде фокусуватися на минулому, то це може відіграти деструктивну роль і відволікти увагу від дійсно важливих речей.

Те, що було відсутнє у 1991 році в Росії та Україні, – так це тверді інституції. Тобто якщо хтось хоче заробити грошей, і при цьому відсутні правила, тоді ви отримаєте або авторитаризм, або олігархів. А вже потім вам доведеться виробляти ці правила у значно складніших умовах.

У моєму світі паралельно з визначеним набором правил існують і певні заперечення щодо змін, однак я думаю, що найбільш важливим є верховенство закону. Коли в Україні буде встановлено верховенство права, тоді ви вже можете дискутувати, яке суспільство ви хочете мати. Але на сьогодні пріоритетно встановити саме верховенство права. Це перше, чого всі потребують.

Віталій ФЕДЯНІН,
Лана САМОХВАЛОВА
Укрінформ

ГОЛОС ОКУПОВАНОГО ДОНБАСУ

ПЕРЕТИНАЮЧИ БЛОКПОСТИ.

«Чи багато спіймали терористів?»

Донеччанка розповідає про страждання людей, що вибираються з окупованих територій за «спрощеною» системою.

16 червня 2015 року Службою безпеки України було затверджено оновлений «Тимчасовий порядок в'їзду на неконтрольовану територію та виїзду з неї громадян України та іноземців (осіб без громадянства)». Не дивлячись на вимоги представників громадськості, деяких притомних політиків та волонтерів відмінити ганебну, антиконституційну пропускну систему як таку, яка порушує права громадян України на вільне пересування і абсолютно не вирішує проблему затримання терористів та контрабанди, СБУ вирішило «покращити» неефективний попередній порядок. Згідно з цим «оновленим покращенням» забороняється, зокрема, перетин лінії зіткнення громадським пасажирським транспортом.

Тому дорогу до міста Костянтинівка з Донецька, відстань між якими всього 67 кілометрів, пасажири подолали за 10 годин 15 хвилин. Спочатку на автобусі перевізника ми доїхали до першого українського блокпосту в Майорську. Тут нас висадили десь за кілометр, щоб не бачили військові, і, взявши сумки в руки, ми пішки перетнули цей перший блокпост. Вартові ретельно перевірили наші документи та наші паперові перепустки, хоч згідно з «оновленим» порядком прибрано вимогу наявності паперової перепустки.

Після першого блокпосту долаємо ще десь кілометр. І нас перевозять через решту блокпостів на дозволеному «оновленим» порядком авто, в якому до 9 місць. Перед останнім блокпостом в Зайцеві нас знову висаджують, і ми прилаштовуємось в кінець черги з приблизно 300 людей, котів, собак, папуг. І повільно рухаємось вперед. Справа від нас так же повільно рухається черга з легкових автомобілів, до яких звертаються піші пасажири з тих автобусів, що з Донецька везуть тільки до першого блокпосту.

Тобто, якщо до 16 червня в чергах стояли ліворуч автобуси, а праворуч легкові авто, то тепер замість заборонених автобусів стоять пасажири з багажем. Час від часу виникають сутички між водіями, які пробують «проскочити» без черги. Водії з черги пояснюють, що вони ночували в черзі зі вчорашнього дня, бо блокпост закрився о 20 годині, і вони не встигли перетнути цей кордон. І стоять вже другий день!

У нашій черзі якась палка прихильниця "ДНР" мала необережність висловитись, що за ці поневіряння донечани мали би "дякувати" Президенту України Порошенку. Ось тут і почалось: їй нагадали, хто і для чого першим взяв в руки зброю; що через те, що вона ходила на референдум, тепер ми страждаємо, змушені жити без зарплат, без пенсій, без ліків, з захмарними цінами на все; стояти в багатогодинних чергах на блокпостах. Сказали їй, що нічого їй їхати в Україну! Тут вона заявила, що любить Україну вдвічі сильніше, ніж ми всі разом взяті, і втекла від розлюченого натовпу, сховавшись від нас в іншому місці черги.

Підійшли до початку черги. Нас відрахували по 10 осіб, перевірили паспорти, паперові перепустки та сумки. Я запитала солдата, чи багато вже терористів та контрабандистів затримали на цьому блокпості. Він розсміявся. «Ви ж прекрасно знаєте, що вони знають інші дороги». Після цього нас пропустили на територію блокпосту. Вже інший військовий зібрав у нас паспорти та паперові перепустки і нібито поніс перевіряти в базі. З моєї точки зору, інтернет там в цей день не працював, бо військової машини з відповідним обладнанням не було. Були тільки дві камери відеоспостереження. І це пояснює той факт, чому у нас вимагали паперові перепустки, які втратили свою чинність з 16 червня!

Перевірка 10 паспортів тривала десь 15 хвилин, щоправда, паралельно перевіряли документи і тих, хто їхав в легкових автомобілях. Тобто, перед нами було приблизно 300 осіб; 30 груп по 15 хвилин на кожних десять осіб складає 4,5 години у черзі. За цей час один чоловік знепритомнів і звалився в яму. Чоловіки кинулись його витягати, жінки накинулись на військових, щоб викликали швидку допомогу, але марно, бо там її немає. Не передбачено! Знайшовся лікар в групі ОБСЄ, який привів чоловіка до тями та провів без черги на перевірку на блокпост.

Без черги пропускають також автомобілі з малими дітьми до двох років та інвалідами. Щоправда, інвалідів пропускають чомусь не зразу, а після п'яти машин. Після процедури «перевірки» в базі СБУ ми знову пішки пройшли десь 1,5 кілометра, шукаючи свій автобус за номерним знаком, який нам дав диспетчер. Цим автобусом ми вже доїхали до Костянтинівки.

Отже, відстань в 67 кілометрів ми подолали за 10 годин 15 хвилин, перетнувши 6 блокпостів «ДНР» та 6 українських блокпостів. Одна з пасажирок нашого автобусу, яка їхала з сином – учнем восьмого класу, – назвала це – «покращення під назвою „пекло“».

Виникає дуже багато запитань до «покращувачів» із СБУ, до голови РНБО Олександра Турчинова та Президента України Петра Порошенка. Ці тортури придумані для найнезахищеніших верст населення і, як бачите, для тих, хто й гадки не має про якесь приєднання до Росії, а не для того, щоб виловлювати терористів чи контрабандистів. Це як покарання донечан за те, що вони опинились не зі своєї волі під окупацією, за те, що держава не захистила їх від цього лиха. Що вони ніби-то не боролись проти проросійських бойовиків.

І влада придумала клятий шаблон, що донеччанин («даунбасовець») – це сепаратист! У гетто їх! І тоді без них заживемо щасливо. А вони там хай здохнуть під п'ятою «русского мира». І не знає, що перша кров українських патріотів після Майдану пролилася в Донецьку 13 березня 2014 року, коли на проукраїнському мітингу було вбито Героя України Дмитра Чернявського, а ще більше п'ятдесяти скалічених патріотів України відправлено до лікарень. А потім була Горлівка, жорстоке нелюдське вбивство ще одного Героя України Володимира Рибака. А 8 травня викрадено і спалено живцем Валерія Сала з Краснолиманського району. А потім, 9 травня, в Маріуполі, при першій спробі звільнити місто, загинув батько трьох дітей начальник міської ДАІ Віктор Саєнко, а начальник міського управління МВС Валерій Андрущук лише дивом залишився живим після катувань. Цей перелік можна продовжувати.

Загинуло у війні за Україну вже понад 6 тисяч осіб, в тому числі, і з Донецької та Луганської областей. Багато донеччан воюють і сьогодні за Україну. А влада й досі живе в полоні власних міфів про наш край, де нібито мешкає суцільне «бидло». І створює нестерпні умови життя на окупованих територіях. Скільки вже говорили про електронні перепустки перед Пасхою, після Пасхи, з 16 червня. Тепер перенесено питання на 10 липня. Як же можна відміняти паперові перепустки з 16 червня, коли перехід на електронні запланований тільки на 10 липня? Персонально я не вірю, що це станеться 10 липня. Бо ще 20 березня 2014 року СБУ заявила, що запустила в тестовому режимі електронну систему оформлення перепусток, а віз – і нині там.

Коли я почала вивчати можливість виїзду автобусом з Донецька в Костянтинівку чи навіть зразу в Київ 22 червня, довідалась, що один відомий перевізник може довезти по території під владою «ДНР» до першого українського блокпосту в сторону Маріуполя, висаджує пасажирів, і далі 23 км пасажири або йдуть пішки, або просяться в легкові машини, яким дозволено перетинати цю лінію, якщо кількість місць не більша дев'яти.

За останнім блокпостом цих пасажирів підбирає вже інший автобус цієї фірми, який курсує по території України. Тобто пасажири вибираються в три етапи: по території «ДНР», по території між українськими блокпостами та по території України. Коштує ця поїздка до Києва 1000 гривень.

Ще один перевізник везе людей до Києва через Білгород (Росія), за це треба заплатити 1200 гривень. Автівкою до 9 осіб до Костянтинівки коштує 350 гривень, але поїздка триватиме десь 2 дні, бо великі черги. Так що людям радять запастись їжею, водою, бо треба буде ночувати у чергах.

Так що новий порядок перетину лінії зіткнення серйозно ускладнив рух з Донецька для мирних жителів. У свою чергу, 24 червня прес-служба РНБО України повідомила, що секретар РНБО Олександр Турчинов прогнозує, що нова, електронна система пропускного режиму в зоні АТО запрацює в липні. Він зазначив, що зараз відбувається завершальний етап переходу на електронну систему пропускного режиму. Секретар РНБО розповів, що для отримання перепусток громадянам не потрібно буде безпосередньо контактувати з держслужбовцями, які видають дозволи, достатньо направити заяву і копію паспорта на електронну пошту.

Так що чекаємо на нове «покращення».

Катерина ПОЛЯКОВА, інженер,
м. Донецьк

***Від редакції.** Як стало відомо, вартість проїзду автобусом між Києвом і Донецьком, де немає жодного контролю, де не потрібні пропуски, де немає блокпостів, через м. Ростов Російської Федерації сьогодні складає вже 2700 грн.*

ГЕРОЯМ – СЛАВА!

ПОДВИГ, ПРО ЯКИЙ ТРЕБА ЗНАТИ

18 червня воїни 93-ї механізованої бригади – старший лейтенант Олексій Шарко, солдати Олег Лавров, Сергій Страп, Андрій Кулик, під вогнем противника, за своєю ініціативою на броньованій ремонтно-евакуаційної машині евакуювали український танк Т-64БМ «Булат», кинутий в безпосередній близькості від опорного пункту російських бойовиків в районі Донецького аеропорту.

Позиції супротивника пролягали за 500 метрів від танка, який застряг у болоті ще взимку. За минулі місяці танк загруз по саму вежу, і дістати його було непросто. «Булат» був в абсолютно справному стані і після евакуації завівся відразу. 15 червня воїни 169-го навчального центру евакуювали з цього району свій Т-64БВ, також залишений там взимку. Дуже гідний вчинок. Але старшому лейтенанту Шарку і його бійцям не було потреби рятувати «Булат» – це танк з 1-ї танкової бригади, а не з їх з'єднання. 93-тя бригада не несла за нього ніякої відповідальності. Однак вони вирішили ризикнути, щоб врятувати цінну бойову техніку для Батьківщини, і добровільно зголосилися провести цю операцію, узгоджену з командуванням 2-й БТГР 93-ї бригади. Евакуація була здійснена під обстрілом противника. «Булат» – це модифікація Т-64, вартість якої становить 470 тисяч доларів (це ціна не споруди танка, а модернізації повністю справного Т-64 з новими вузлами і агрегатами, що само по собі коштує ще кілька сот тисяч доларів). Є модифікація «Булата» з тепловізорами, але таке зараз у війська, на жаль, не надходить. Українські танкісти «Булат» хвалять. На жаль, закупівлі таких машин незначні – у нас виділяються кошти тільки для відновлення стандартних Т-64БВ. «Булат» у ЗСУ є тільки на озброєнні 1-ї танкової бригади.

На жаль, за час війни противник захопив у справному стані мінімум два «Булати», тепер катаються, хваляться трофеями. Командування 1-ї танкової бригади заявило, що місце знаходження трьох «Булатів» невідоме – але відео та фото з двома справними машинами, захопленими противником, широко поширене в мережі. Така ж доля могла очікувати і врятований «Булат». На жаль, далеко не завжди наші командири приділяють серйозну увагу евакуації з поля бою техніки, яка вийшла з ладу. За залишення техніки до відповідальності не притягують, хоча більша частина безповоротних втрат бронетехніки ЗСУ – в результаті технічної несправності, відсутність ремонтних підрозділів і запчастин, відсутність коштів евакуації і неуваги до питань технічного забезпечення військ, а не в результаті вогневого ураження супротивником. Справедливості ради слід зазначити, що три «Булати» 1-ї танкової бригади, які в результаті бойових пошкоджень та аварій були залишені екіпажами в бою 17 січня в селищі Спартак і на Путилівській розв'язці, були своєчасно евакуйовані і введені в дію.

Старший лейтенант Олексій ШАРКО

Тим більш вважаю за необхідне відзначити дії старшого лейтенанта Шарка і бійців 93-ї бригади з порятунку цінної бойової техніки. Держава повинна нагороджувати дії особового складу щодо збереження техніки, тому що інакше заповнювати втрати довелося б з державного бюджету. Всі учасники операції, які ризикували життями заради успішного порятунку танку «Булат», повинні нагороджуватися високими державними нагородами та заохочуватися командуванням, такі випадки вимагають максимального висвітлення в ЗМІ. Керівництво Генерального штабу високо оцінює дії групи Олексія Шарка, і сподіваюся, всі четверо будуть представлені до високих державних нагород, а самі нагороди будуть оформлені швидко. Людей треба заохочувати за роботу відразу, а не тоді, коли всі забудуть уже про саму подію...

Юрій БУТУЗОВ,
Цензор.нет

 ЦЕ – НАША ІСТОРІЯ

«МИ НА СВОЇЙ ЗЕМЛІ...»

До 74-ї річниці Акта відновлення Української держави

Олег МАТКІВСЬКИЙ

У житті народу бувають події, які не мають очевидних великих і бажаних наслідків. На перший погляд, вони видаються даремними й відчайдушними. Але їхнє значення виявляється пізніше і тоді стає зрозумілим його велич.

До таких подій, жертовно сміливих, повних героїчного розмаху, належить Акт відновлення Української Держави, проголошений у Львові 30 червня 1941 року, 74-у річницю якого відзначаємо. Щоб зрозуміти предмет розмови, пропоную його текст.

Акт відновлення Української Держави

1. Волею Українського народу Організація Українських Націоналістів під проводом Степана Бандери проголошує відновлення Української Держави, за яку поклали свої голови цілі покоління найкращих синів України.

Організація Українських Націоналістів, яка під проводом її творця і вождя Євгена Коновальця вела в останніх десятиліттях кривавого московсько-більшовицького поневолення завзяту боротьбу за свободу, взиває український народ не скласти зброї так довго, доки на всіх українських землях не буде створена Українська Суверенна Держава.

Суверенна Українська Влада запевнить Українському Народові лад і порядок, всесторонній розвиток усіх його сил та заспокоєння його потреб.

2. На західних землях України твориться Влада, яка підпорядковується Українському Національному Урядові, що створиться в столиці України – Києві з волі українського народу.

3. Відновлена Українська Держава буде тісно співдіяти з Націонал-Соціалістичною Великонімеччиною, що під проводом Адольфа Гітлера творить новий лад в Європі й світі та допомагає українському народові визволитися з-під московської окупації.

Українська Національна Революційна Армія, що творитиметься на українській землі, боротиметься далі спільно з союзною німецькою армією проти московської окупації за Суверенну Соборну Українську Державу і новий справедливий лад у цілому світі.

Хай живе Суверенна Соборна Українська Держава!

Хай живе Організація Українських Націоналістів!

Хай живе Провідник Організації Українських Націоналістів

Степан Бандера!

Слава Україні! Героям Слава!

Ярослав Стецько, в. р.

Голова Національних Зборів.

(Косик В. Україна і Німеччина у Другій світовій війні. – Париж; Нью-Йорк; Львів, 1993.)

Голова Української Греко-Католицької Церкви Митрополит Андрей Шептицький та Голова Української Православної Церкви Митрополит Полікарп благословили Акт Національних Зборів і видали з того приводу окремі Пастирські Листи.

Ось деякі витяги з Листа Митрополита Андрея Шептицького:

«З волі Всемогучого й Всемилостивого Бога в Тройці Єдиного зачалася нова епоха в житті Державної Соборної Самостійної України. Народні Збори, що відбулися вчорашнього дня,ствердили і проголосили ту історичну подію.

– Повідомляємо Тебе, Український Народе, про таке вислухання наших благальних молитов, взиваємо Тебе до вияву вдячности для Всевишнього, вірности для Його Церкви і послуху до влади. Український народ мусить показати у цій історичній хвилі, що має досить почуття авторитету й життєвої сили, щоби заслужити на таке положення серед народів Європи, в якім міг би розвинути усі Богом собі дані сили.

– Установленій владі віддаємо належний послух. Визнаємо Головою Державного Правління України пана Ярослава Стецька. Від Уряду ним покликаного до життя очікуємо мудрого, справедливого проводу та заряджень, які узглядили б потреби й добро всіх замешкуючих наш край громадян, без огляду на це, до якого віросповідання, народности й суспільної верстви належать.»

До всіх українців, сущих на Волині, з Архипастирським Посланням звернувся Преосвященний Полікарп, єпископ Луцький. У його Листі зазначалось:

«Сповнилась наша відвічна мрія. З города князя Льва... несеться вістка – проголошено Самостійну Українську Державу. Разом з українським народом радіє і наша многострадальна Церква. Відроджена у вільній Українській Державі – Українська вільна Православна Церква буде з народом одною нерозривною цілістю. Всі мусимо об'єднатися при нашій Святій Православній Церкві, при нашому Урядові, при нашому Національному Проводові. Призиваю на весь Український Народ і його Державний Уряд всемогуче Боже благословення.

м. Луцьк на Волині, Року Божого 1941, місяця липня 10 дня.»

Напад Німеччини на СРСР був другою нагодою для спроби поновити українську державність й остаточно переконатись у справжньому ставленні Гітлера до «українського питання». Провід ОУН Бандери, проголошуючи 30 червня 1941 р. у Львові Акт відновлення української самостійної держави, мав метою відновити Українську суверенну державу. Перед тим у травні-червні в Кракові були двомісячні переговори українських політичних угруповань. В них брали участь 116 українських політичних, громадських і воєнних діячів. Був створений Український Національний Комітет. А вже за тиждень у Львові відбулися Національні Збори, які проголосили Акт відновлення української державності. Цей Акт був оголошений на львівській радіостанції та опублікований у пресі.

Тимчасовий Український Уряд (Державне Правління) очолив Ярослав Стецько, Українську Національну Раду, як парламент, очолив Митрополит Андрей Шептицький, а Кость Левицький став Президентом. Над львівською Ратушею замайорів синьо-жовтий прапор.

Наступного дня по містах і селах Західної України були проведені маніфестації на підтримку Акта. В селі Бишеві Радехівського району, як і по інших селах тієї округи, наступної неділі біля церкви зібралися всі жителі села. Священик отець Петро Герасимчук відправив панахиду, по якій Андрій Теофілович Максимець проголосив Акт про відновлення Української Держави. Біля церкви висипали високу могилу на честь борців за волю України, які полягли на своїй та чужій землях. За кілька місяців люди села проводжали від цієї могили десять юнаків-оунівців, яких по-звірячому вбили німецькі окупанти. Сам Андрій Максимець змушений був втікати до Канади, інакше розділив би долю хлопців. Могилу 1945 року зруйнували війська НКВС. Солдати зрізали хреста та розрили могилу. Так, і коричневі, і червоні окупанти стирали з пам'яті українців ознаки тієї знаменної події і тих, хто був причетний до неї. Та вже через півстоліття бишівці знову висипали могилу на цьому місці. Прагнення українців до своєї державності було незламним.

Це твердіше до досягнення проголошеної мети поставилась ОУН. Похідні групи націоналістів пішли далі на схід України вслід за німецькими частинами, а в багатьох місцях і перебігаючи їх, встановлювали там на місцях українську владу, проголошуючи в кожному селі, містечку відновлення української державності.

У відповідь на це гітлерівці уже 12 липня арештували і вивезли до концтабору Ярослава Стецька, Степана Бандеру та інших керівників і членів Уряду. Двісті з них були невдовзі знищені, а провідники до кінця війни перебували в концтаборах. ОУН перейшла у підпілля, і очолив її Микола Лебідь. Такі були наслідки цієї події.

Революційна ОУН не ототожнювала себе з націонал-соціалістичною Німеччиною ані ідеологічно, ані політично, але для неї було вирішальним – визнає Німеччина нашу державну незалежність чи розглядатиме Україну черговою колонією на Сході Європи. На прикладі долі Української Національної Ради у Львові стало видно, якою безнадійно-злочинною буде нацистська політика в Україні. Уряд Німеччини поставився крайньо вороже до Акта 30 червня і наказав жорстоко розправитись з його організаторами. Спочатку німці намагались всілякими методами схилити до скасування Акта та саморозпуску Українське Державне Правління. Представники Розенберга запевняли, що німецький уряд не виступає проти державної самостійності, тільки з нею треба зачекати до повного розгрому СРСР, а тоді поступово, протягом двох років, втілити його. Взамін на ці обіцянки вимагали скасувати Акт. Коли ж Бандера і Стецько категорично відмовились, нацисти розпочали репресії супроти ОУН і всього народу як у ворожій для них країні.

У своїй праці «Слово до українських націоналістів-революціонерів» Степан Бандера писав: «При підготовці відновлення самостійності Української держави проти волі Німеччини передбачався такий розвиток і враховувались німецькі репресії. Йшлося про те, який політичний чинник візьме на себе відповідальність, з усіма її наслідками. Треба було виступати з відкритим шоломом. Коли не було змоги збройно оборонити українську державність, революційна ОУН вважала, що мусить взяти на себе відповідальність і обов'язок відстояти перед світом і перед ворогом право і волю українського народу. Тому в самому Акті 30 червня була виразно зафіксована ініціатива ОУН, а Державне Правління очолив член Проводу ОУН Ярослав Стецько. Зроблено все так, щоб на організації зосередилась відповідальність, а відповідно і всі репресії ворога, спрямовані проти української держави і весь удар впали на ОУН, яка була загартована і підготовлена до боротьби».

У перші місяці німецької окупації український самостійницький рух обмежився до ідейно-політичного спротиву гітлерівської Німеччини, роз'яснювальних акцій та політичною підготовкою до рішучих дій. Негайний збройний спротив німцям за їхні акції щодо проголошеного Акта був би тактичною помилкою. До того часу український народ не вів боротьби проти Німеччини, позак вона розгромила його колишнього окупанта Польщу і розпочала війну з іншим окупантом – Росією. Спрацьовувала правдивість тези, що «ворог мого ворога є моїм приятелем». Налаштування українського загалу до Німеччини як до сподіваного союзника проти спільного ворога – Москви, породжували прихильність у деяких політичних середовищах, що з початком війни почали переноситись із закордону до України.

Лише незабаром український народ побачив справжнє обличчя німецько-гітлерівського окупанта, і восени 1942 року революційна ОУН перейшла до збройного спротиву проти обох окупантів України – червоної Москви та гітлерівської Німеччини, організувавши перші відділи Української Повстанської Армії.

Це була відповідь на питання, чи Акт 30 червня 1941 року був тільки виявом гурту окремих політиків, чи висловом нестримних бажань всього українського народу. Відповідь цього плебісциту всім відома – в лави УПА для боротьби проти червоного і брунатного загарбників, в обороні української державності, висловленої Актом, направили своїх синів усі верстви українського народу.

Кров'ю найкращих синів України, пролитою в боях під прапорами УПА, записано на сторінках історії вислід того історичного плебісциту – тверду заяву української нації, що вона не схилить голови в ярмо, і в нікого не питатиме дозволу в кожній ситуації, високо підноситиме прапор державного самостійництва і під ним сміливо йтиме в бій аж до останньої перемоги.

Чим важливою була ця подія в історії національно-визвольного руху – в політичних середовищах є різні погляди і понині. Зокрема, антидержавницькі сили в Україні ще й досі користуються брехливим сталінським кліше, щоб очорнити ОУН-УПА , як гітлерівських колаборантів.

Пригадую судовий політичний процес за позовом Ярослави Стецько до комуніста Петра Симоненка, який звинуватив її чоловіка Ярослава Стецька у прислужництві Гітлерові. Я був представником Слави Стецько на тому процесі. Симоненко розмахував Актом і вказував на пункт 3, яким нібито підтверджувалось його звинувачення.

У відповідь Слава Стецько надала судові докази арешту гестапівцями свого чоловіка – співавтора і проголошувача Акта 30 червня у Львові та запроторення його в концтабір Саксенгаузен, а також документи, що засвідчували вимоги гітлерівців до Стецька, Бандери відкликати Акт, розпустити Державне Правління (Уряд), в заміну на свободу, на що обидва категорично відмовились.

Зберігся протокол Національних Зборів, де зазначена вимога прибулого на засідання німецького офіцера, який заявив учасникам, що їхні збори незаконні і вимагав їх припинити. На це Ярослав Стецько заявив йому, що ми на своїй землі і будемо робити так, як вважаємо за потрібне. Врешті суду було представлено посвідчення, видане Ярославу Стецькові урядом Федеративної Республіки Німеччини, що він є учасником антифашистського руху, за що отримував відповідну державну пенсію.

У відповідь на звинувачення комуністичної пропаганди щодо обіцянок ОУН в Акті підтримати німецьку армію в боротьбі з більшовицькою Москвою Степан Бандера писав:

«Наша лінія дії була чітка: невідступне відстоювання справи державної незалежності, а під умовою її шанування – готовність до приязних взаємин і до спільної війни проти більшовицької Росії, і тільки проти неї. Таку політичну лінію вважаємо за єдино правильну. А чужий політичний світ також мусить об'єктивно визнати за нами слушність і шанувати нашу поставу.»

Друга Світова війна між гітлерівсько-німецьким і московсько-комуністичним імперіалізмами 1941–1945 років, велася головним чином на українських землях, за Україну та її багатства. Найбільше людських жертв від рук загарбників понесла українська людність, найбільшого матеріального спустошення зазнала Україна.

І коли б в цій війні український народ залишався пасивним глядачем і послушним виконавцем наказів загарбників, не виявивши твердо власної волі бути господарем на своїй землі, то тим засвідчив би перед світом свою нездатність жити вільним життям у власній самостійній державі.

Історія повторюється і майже через три чверті століття. Весь цей час зерно волелюбства і прагнення власної державності, закладене в Акті 30 червня 1941 року, не втрачає своєї актуальності. Сьогодні незалежна Україна, бажаючи цілковито вирватись з вікового московсько-імперського ярма і повернутись в сім'ю вільних європейських народів, веде запеклу визвольну війну проти країни-агресора Росії. І знову, як і в далеких 40-х ХХ століття вояки УПА, прагнення Української державності, її оборону відстоюють у лавах Збройних сил України добровольчі батальйони українських патріотів. Безпрецедентним і вражаючим своєю жертовністю є всенародний волонтерський рух. Такий народ здатний побороти найлютішого ворога і домогтися своєї мети – збудувати, як співається у гімні українських націоналістів, «Соборну Українську державу – вільну й міцну від Сяну по Кавказ».

Слава Україні! Слава героям!

ЯК НАМ ВИЖИТИ?

НЕОБГРУНТОВАНІ ТАРИФИ НА КОМУНАЛКУ: *МАРНІ СПОДІВАННЯ?*

Наталка ПРУДКА

Рекордно високі тарифи на комунальні послуги зумовили шалений опір в суспільстві та стали причиною розслідування тарифних махінацій, розпочатих навесні в парламенті. За підсумками парламентського розслідування, розрахунки ціни на газ перевірила робоча група за участі світових аудиторських лідерів – Deloitte, PwC, EY, KPMG та 23 червня оголосила, що середня ціна на газ для населення повинна бути 4205,53 гривень за тисячу кубометрів.

Фактично міжнародні аудитори підтвердили коректність раніше зроблених розрахунків Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП).

Відразу постає запитання: наскільки правомірними були звинувачення парламентської Робочої групи в махінаціях при встановленні рекордно високих тарифів, створеної в квітні на базі парламентського Комітету з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства, яку очолює заступник голови Комітету Альона Бабак (до складу входять екс-прем'єр Юлія Тимошенко та екс-міністр ЖКГ Олексій Кучеренко)?

Щоб узгодити прямо протилежні позиції досить таки впливових сторін, НКРЕКП пропонує провести додаткову «комплексну спеціалізовану перевірку із залученням незалежних фахівців». Отже, скоро з новою силою спалахнуть баталії з приводу тарифних махінацій.

До речі, міжнародні аудитори використовували дані НАК «Нафтогаз України», ПАТ «Укргазвидобування» та НКРЕКП, тому й не дивно, що розрахунки виявилися коректними. Питання в тому, як вплинуть отримані результати на можливість коригування тарифів для населення, на чому так наполягала вищезгадана парламентська робоча група під шаленим тиском з боку широкої громадськості?

ЯКОЮ ПОВИННА БУТИ ЦІНА ГАЗУ ДЛЯ СПОЖИВАЧІВ?

Оголошена міжнародними аудиторам середня ціна газу – 4205,53 гривень за тисячу кубометрів – практично співставна з ціною, встановленою у березні НКРЕКП:

Для опалення та приготування їжі з 1 травня по 30 вересня – 7,188 грн за 1 кубометр газу. З 1 жовтня по 30 квітня 2016 року за обсяг, спожитий до 200 кубометрів на місяць – 3,600 грн за 1 кубометр, а понад 200 кубометрів – 7,188 гривень. Для монопольних комунальних виробників тепла та гарячого водопостачання ціна більш помірна – 2994 грн за тисячу кубометрів.

До відома: на опалення приватного будинку площею близько 100 квадратних метрів, потрібно близько 500–600 кубометрів. У селах більшість будинків опалюють з допомогою не дуже ефективних газових котлів, адже на сучасні імпортні часто не вистачає коштів.

Ініціатори розслідування в парламенті стверджують, що енергетичні «менеджери», всупереч існуючому законодавству, віддали в розпорядження олігархів дешевий газ власного видобутку, а звичайному споживачеві продають вдесятеро дорожче імпортне «блакитне паливо»!

Звісно, це суперечить позиції західних інституцій – вони наполягають на створенні в Україні прозорого ринку газу, де б діяла однакова для всіх споживачів ціна. І це логічно, адже тоді можна більш ефективно боротися з корупцією.

Але як же бути простим споживачам, більшість з яких живе на середню зарплату 3560 грн, а більшість пенсіонерів (загалом 15 млн осіб) отримує приблизно 800–2000 грн на місяць? Причина різкого зубожіння в тому, що 2014 року Національний банк майже втричі знецінив доходи кожного українця.

Сподіватися на субсидії не варто, адже більшість споживачів, для яких встановлені тарифи стали не підйомними, остерігається створеної системи: закладені в ній принципи такі, що споживачеві доведеться заплатити вдвічі більше, ніж вартість спожитих енергоносіїв. Але про це пізніше.

ЯК ЗДЕШЕВИТИ ГАЗ ТА КОМУНАЛКУ?

Весна промайнула, літо пробіжить так же непомітно, а там і холодна осінь не за горами, а з нею – і проблеми захмарних платежів за теплі послуги. Звісно, народ продовжує сподіватися, що влада таки знизить запроваджені у квітні тарифи на комунальні послуги, електроенергію та ціну на газ. Але марно: громадськість не повинна пасивно очікувати від влади добрих вчинків.

Вже очевидно, що весняний вибух народного гніву з приводу непідйомних тарифів поволі заговорюють у парламенті. Тарифи стануть доступними для більшості споживачів, якщо народні обранці схвалять законопроект №2832, головна мета якого – захистити населення від необгрунтованого підвищення цін і тарифів на комуналку за рахунок спрямування всього видобутого в Україні газу на потреби населення. Відомо, що вартість українського газу в 5–7 разів нижча від імпортного.

Згаданий законопроект в сесійну залу потрапить не так скоро, адже 17 червня на останньому засіданні парламентського Комітету з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки його відправили на доопрацювання!

До речі, на захист інтересів народу не прийшли автори цього законопроекту 2832 «Про внесення змін до деяких законів України (щодо посилення захисту громадян у зв'язку з встановленням нових тарифів на житлово-комунальні послуги)» – Юлія Тимошенко та Сергій Соболєв. Натомість в'яло відстоював інтереси споживачів політичний соратник Юлії Володимирівни депутат Олексій Рябчин.

Причина в тому, що в законопроекті №2832 закладені норми, які прямо протилежні умовам співробітництва з міжнародними кредиторами щодо створення прозорого ринку газу – відповідний законопроект нещодавно був ухвалений парламентом.

А без кредиторів Україні, обтяженій боргами та відсутністю власних бюджетних коштів, не обійтися. Тому профільний комітет парламенту загальмував згаданий законопроект, пропонуючи провести додаткові консультації з міжнародними партнерами.

«Ми думаємо лише про ринок газу, але давайте дбати і про людей», – зауважив Олексій Рябчин. Більшість депутатів не звернула увагу на його репліку.

Кінцевий вердикт виніс голова профільного Комітету парламенту Микола Мартиненко: «Поки ми не приведемо ціну на газ до одного знаменника (тобто, однакова ціна для всіх споживачів, – прим авт.), буде корупція. Треба вибудовувати систему пільг таким чином, щоб це допомагало людям. Іншого не дано», – заявив одіозний депутат Микола Мартиненко.

Згаданий законопроект покликаний посилити захист населення від необгрунтованого підвищення цін та тарифів, якщо на потреби населення буде спрямовано газ, видобутий підприємствами, контрольним

пакетом акцій яких володіє держава, плюс 50 відсотків газу, видобутого за договорами про спільну діяльність, за ціною, встановленою для ПАТ «Укргазвидобування» (1590 грн за тисячу кубометрів – дані НКРЕКП, тоді як ціна імпортного газу коливається навколо $300).

Крім того, пропонується стовідсоткове обладнання всіх споживачів лічильниками газу за рахунок суб'єктів господарювання. Висновок Головного науково-експертного управління Верховної Ради: за результатами розгляду у першому читанні законопроект 2832 може бути ухвалений за основу з урахуванням висловлених зауважень і пропозицій.

Депутати відзначили й позитиви цього документу: встановлення прозорого ціноутворення, підвищення публічності ухвалення рішень щодо цін і тарифів для населення на енергоносії, заборона проектування, будівництва, реконструкції об'єктів у сфері транспортування та постачання енергоносіїв без встановлення лічильників. Проте, на думку депутатів, законопроект містить норми, що можуть руйнувати конкуренцію на газовому ринку та стати негативним індикатором для його суб'єктів та потенціальних інвесторів.

Тому за результатами обговорення Комітет рекомендував Верховній Раді повернути законопроект № 2832 суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання. Скільки часу на це відведено, депутати не уточнили.

В разі ухвалення цього законопроекту, протягом 2 місяців НКРЕКП спільно з органами місцевого самоврядування ухвалять інвестиційні програми суб'єктів господарювання на встановлення прибудинкових лічильників тепла.

РИНОК ГАЗУ ЗА ЄВРОПЕЙСЬКИМИ СТАНДАРТАМИ

Чому так гостро постало питання про побудову конкурентного ринку газу в Україні? Запровадження в життя Закону «Про ринок природного газу» стане основою для повноцінної реформи відносин між ключовими суб'єктами газового ринку відповідно до норм Третього енергетичного пакету Євросоюзу, який Україна мала б запровадити з 1 січня 2015 року.

Одна з головних домовленостей України і Міжнародного валютного фонду – реформувати ринок газу з урахуванням європейського законодавства. Лише за таких умов МВФ погодився розпочати програму розширеного фінансування на суму $17,5 мільярда. У лютому законопроект про реформування газового ринку обговорювали з керівництвом МВФ і вирішили внести в документ суттєві зміни, що й спричинило затягування ухвалення цього закону.

Для ліквідації дефіциту бюджету НАК «Нафтогаз України» (103 мільярди гривень станом на грудень 2014 р.) закон передбачає поетапне підвищення тарифів на енергоносії.

В Україні планують створити газовий ринок на принципах вільної конкуренції, надійного захисту споживача й безпеки поставок газу, який буде інтегровано з ринками країн Енергетичного співтовариства. Реформуючи газовий ринок, планується повністю ліквідувати диктування монополістами своїх цін споживачам, буде знайдено оптимальний баланс між ціною і якістю.

Такі перспективи газового ринку, а сьогодні його запровадження в умовах катастрофічного знецінення доходів громадян, викликає лише супротив з боку громадськості.

ДЕ ВЗЯТИ ГРОШІ НА СТВОРЕННЯ ЗИМОВИХ ЗАПАСІВ ГАЗУ?

На середину червня в газових сховищах накопичено 11,2 млрд кубометрів газу, тоді як до 15 жовтня повинно бути 17–19 млрд, – повідомив заступник міністра енерговугілля Ігор Діденко на вищезгаданому засіданні профільного комітету парламенту. За його даними, минулого року на початок опалювального сезону було закачано лише 16,6 млрд кубометрів газу, але тепер не варто сподіватися на таку ж теплу зиму, як торік.

Часу на закачування газу – достатньо, а от з грішми – одні проблеми. На створення зимових запасів газу потрібно витратити $1,5 млрд – таких коштів немає ні в «Нафтогазі», ні в Кабінеті Міністрів. Є лише борги: на початок червня борги за газ перед «Нафтогазом» сягнули 22 млрд грн, з яких 67 відсотків – це борги виробників тепла та гарячого водопостачання.

Опосередковано факт накопичення боргів свідчить, що населення далеко не повністю розраховується з комунальними підприємствами, тому вони нарощують борги за газ перед «Нафтогазом». Отже, система субсидіювання не спрацьовує.

Кошти на створення зимових запасів газу планується позичити за кордоном. «З метою підготовки до опалювального сезону, з 8 липня ми починаємо переговори з американцями. Потенційні кредитори наполягають, щоб не лише НАК «НУ» був власником закачаного у сховища газу», – повідомив Ігор Діденко.

Влітку Україна щодоби споживає 36 млн кубометрів газу (власний видобуток – 54 млн кубометрів на добу), а з приходом осені обсяги зростуть в рази. Саме тому так важливо накопичити зимові запаси.

Закінчується другий квартал року, але ясності в стосунках з російським Газпромом немає. «Не підписано жодних документів щодо ціни на газ. Росіяни погодилися на зустріч 29 червня», – повідомив Ігор Діденко.

На цей день планувалися тристоронні переговори у Відні між Україною, Росією та Євросоюзом з питань поставок газу в Україну на рівні міністрів. Сторони спробували домовитися щодо обсягів закачування газу в підземні сховища для проходження опалювального сезону та забезпечення транзиту газу в Європу.

ЧИ СПРАВЕДЛИВІ СУБСИДІЇ?

Не зважаючи на те, що влада досить часто змінює механізм надання субсидій на оплату житлово-комунальних послуг – з метою зробити їх більш доступними для малозабезпечених, поки що рано говорити про успішність цього процесу.

Міністр соціальної політики Павло Розенко впевнений, що нарахування субсидій працює без збою, але факти свідчать про інше. Критична ситуація з оформленням компенсацій – в Івано-Франківській, Запорізькій, Кіровоградській, Одеській, Рівненській та Хмельницькій областях. Там призначають субсидії лише 10–30 відсотків від загальної кількості поданих заяв.

Високий рівень субсидій зафіксовано у Вінницькій, Дніпропетровській, Житомирській, Львівській, Полтавській, Сумській, Чернігівській областях та Києві, де призначено 60–80 відсотків субсидій від загальної кількості поданих заяв.

Днями Верховна Рада ухвалила закон про спрощення механізму надання субсидій пенсіонерам та людям з інвалідністю. Зокрема, підрозділи соціального захисту повинні будуть призначати житлові субсидії непрацюючим пенсіонерам та непрацюючим інвалідам без звернення громадянина, а працюючим пенсіонерам та працюючим інвалідам – за зверненням громадянина з поданням довідок про доходи.

Чому українці повинні бути готовими довести права на субсидії? Тому що їм доведеться повертати державі в подвійному

розмірі, якщо декларація буде заповнена з помилками. За словам юриста Андрія Федчишина, багато наших громадян виявились не готовими до такого підходу, тому остерігаються звертатися за субсидіями, побоюючись ще більших витрат за неправомірне користування ними. Особливо обережні пенсіонери та інваліди, які змушені проходити нові кола випробувань при їх призначенні.

Тому й не дивно, що тарифи на комуналку та газ зростають, а кількість звернень за субсидіями навпаки зменшується. За даними Мінсоцполітики, в опалювальний період 2014–2015 років субсидію на оплату житлово-комунальних послуг отримувало майже 1 мільйон 257 тисяч сімей – це приблизно 7,8 відсотка від загальної кількості сімей в Україні. Тоді як в опалювальний сезон 2013–2014 років субсидію отримували 1 млн 267 тисяч сімей.

Очевидно, що за діючих рекордно високих цінах на енергоносії за субсидіями повинні були звернутися не 7,8 відсотка сімей, а, за даними експертів, вдесятеро більше. Не звернулися, тому й накопичилися борги комунальних підприємств за газ. І доки влада не відпрацює нормальну систему субсидій для споживачів, градус напруги в суспільстві буде лише зростати.

На запит автоау статті, Мінсоцполітики надало таку інформацію:

Середній розмір призначених субсидій у січні 2015 року становив 354,2 гривні. Загалом у першому кварталі цього року субсидій видано на суму 1 млрд 598 млн гривень. У 2014 році субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг нараховано на суму 1 млрд 687 млн гривень.

Для призначення житлових субсидій застосовуються такі нормативи споживання послуг:

1) Норма житла: 13,65 кв. м на особу + 35,22 кв. м на сім'ю.

2) Споживання природного газу:
– на опалення – 7 куб. м на 1 кв. м площі в опалювальний період * коригуючий коефіцієнт;
– на газову плиту (приготування їжі) – 6 куб. м на особу;
– на газову плиту (приготування їжі і підігрів води) – 9 куб. м на особу;
– на газову плиту і водонагрівач – 18 куб. м на особу.

3) Водопостачання:
Постачання холодної води – 2,4 куб. м на особу (за наявності централізованого постачання гарячої води), 4,0 куб. м на особу (за відсутності централізованого постачання гарячої);
Постачання гарячої води – 1,6 куб. м на особу.

4) Споживання електричної енергії:
– на опалення – 65 кВт.год 1 кв. м площі в опалювальний період * коригуючий коефіцієнт;
– у будинках, обладнаних стаціонарними електроплитами – 130 кВт.год на сім'ю з однієї особи + 30 кВт.год на іншого члена сім'ї (за наявності централізованого постачання гарячої води), 150 кВт.год на сім'ю з однієї особи + 30 кВт.год на іншого члена сім'ї (за відсутності централізованого постачання гарячої води);
– у будинках, не обладнаних стаціонарними електроплитами, – 90 кВт.год на сім'ю з однієї особи + 30 кВт.год на іншого члена сім'ї (за наявності централізованого постачання гарячої води).

* * *

Постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2015 № 106 «Про вдосконалення порядку надання житлових субсидій» (набрав чинності 1 травня 2015 року) внесено зміни до Положення про порядок призначення та надання населенню субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.10.1995 № 848 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 22.09.1997 № 1050 зі змінами), яким передбачається, що субсидія призначатиметься на 12 місяців на підставі відомостей про доходи, які зазначено в декларації, а на наступний період – без звернення, на підставі інформації про доходи, отриманої від Державної фіскальної служби, Пенсійного фонду України, фондів соціального страхування, вищих навчальних закладів.

Структурні підрозділи з питань соціального захисту населення мають право робити запити й безоплатно отримувати у строк до 15 календарних днів від ДФС, Державтоінспекції, інших органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, вищих навчальних закладів, фондів соціального страхування інформацію, необхідну для призначення субсидій та проведення перевірок достовірності даних, що надійшли від осіб, які звертаються за призначенням субсидій.

Після отримання уточнених відомостей про доходи, розмір субсидії, розрахований на підставі задекларованих даних, може бути переглянутий.

З урахуванням зазначеного, помилка в розмірі доходів, що вказані в декларації, не призведе до повернення коштів призначеної субсидії.

Якщо в декларації заявник не задекларував якийсь вид доходу, надання раніше призначеної субсидії припиняється, і сума субсидії має бути повернута ним за вимогою органу, що призначив субсидію, у подвійному розмірі.

* * *

Згідно з формою державних статистичних спостережень № 5-ПФ «Звіт про розподіл пенсіонерів за розмірами призначених місячних пенсій», станом на 01.04.2015 число одержувачів пенсії складає:
до 800 грн включно – 98 465 осіб;
від 801 до 1 000 грн – 987 752 особи;
від 1 101 до 1 200 грн – 2 427 380 осіб;
від 1 201 до 1 300 грн – 1 415 273 особи;
від 1 301 до 1 400 грн – 591 349 осіб;
від 1 401 до 1 500 грн – 503 392 особи;
від 1 501 до 2 000 грн – 1 765 469 осіб;
від 2 001 до 3 000 грн – 1 383 177 осіб;
від 3 001 до 4 000 грн – 517 090 осіб.
Інформація надана без даних АРК, м. Севастополя, по Луганській та Донецькій областях без врахування даних по районах, які непідконтрольні українській владі.

* * *

З метою стабілізації економічної та фінансової ситуації в Україні, урядом запроваджено заходи щодо економного і раціонального використання державних коштів. Зокрема, оптимізовано та приведено у відповідність до фінансових можливостей держави видаткову частину Державного бюджету України.

Відповідно до Закону України «Про індексацію грошових доходів населення» (з урахуванням змін, внесених Законом України від 28.12.2014 № 76 VIII), проведення індексації грошових доходів населення здійснюється у межах фінансових ресурсів бюджетів усіх рівнів, бюджету Пенсійного фонду України та бюджетів інших фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування на відповідний рік.

Правила обчислення індексу споживчих цін та сум індексації визначені Порядком проведення індексації грошових доходів населення, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 17.07.2003 № 1078 (із змінами).

Враховуючи зазначене, виплата сум індексації грошових доходів здійснюється за рахунок джерел, з яких провадяться відповідні грошові виплати, у межах фінансових ресурсів.

Стабілізація економічної та політичної ситуації в країні, відбудова всієї української економіки дасть змогу у подальшому забезпечувати зростання рівня соціальних стандартів, заробітної плати, пенсій, допомог та інших соціальних виплат.

ОФІЦІЙНО

МІНІСТР ЗВЕРНУЛАСЬ ДО НАРОДУ

Яресько офіційно звернулася до громадян України щодо переговорів з кредиторами

Вона допускає введення мораторію на виплату держборгу.

Уряд України шукає можливості для досягнення домовленостей з кредиторами, щоб знизити боргове навантаження і стимулювати відновлення економічного зростання країни, але допускає введення мораторію на виплату міжнародним зовнішнім кредиторам до досягнення прийнятної угоди про реструктуризацію.

Про це йдеться у зверненні міністра фінансів Наталії Яресько до громадян України, опублікованому на сайті міністерства.

Міністр нагадує, що політика українського уряду підтримується Міжнародним валютним фондом та країнами "Великої сімки", які згодні, що комерційні зовнішні кредитори повинні взяти участь в порятунку і відновленні економіки України.

«Мета нашого уряду – захистити народ України, і ми готові зробити всі кроки, необхідні для захисту інтересів України», – наголошується у зверненні.

Крім того, за її словами, Україна отримає черговий транш фінансування Міжнародного валютного фонду після завершення першого перегляду програми з МВФ, що очікується в найближчі тижні.

«Після завершення першого перегляду програми МВФ, що, як ми сподіваємося, буде зроблено в найближчі тижні, Україна отримає черговий транш фінансування МВФ», – йдеться у зверненні.

Міністр підкреслила, що уряд прихильний політиці відновлення стабільності державних фінансів, повернення України на шлях зростання і створення робочих місць, розробленої за підтримки МВФ та інших міжнародних партнерів.

«Хоча через спадщину корумпованого попереднього режиму і через російську агресію проти України, цей шлях для нашої країни не легкий, уряд прагне забезпечити процвітаюче та безпечне майбутнє для українського народу», – додала Яресько.

Вона також зазначила, що тягар нинішньої економічної та фінансової ситуації в Україні не повинен лежати виключно на народові України, який вже заплатив дуже високу ціну за своє європейське майбутнє.

Міністр нагадала, що програма МВФ передбачає поділ зусиль щодо фінансової стабілізації в нашій країні між трьома групами: МВФ, який надає Україні 17,5 млрд дол., офіційними кредиторами, що надають 7,2 млрд дол. нового фінансування, та міжнародними комерційними кредиторами, що забезпечують надання 15,3 млрд дол. в результаті боргової операції.

Перші дві групи, як зазначила Яресько, вже внесли свій вклад, в тому числі МВФ надав перший транш в рамках програми фінансування і надасть другий транш після перегляду програми, а міжнародні партнери у складі США, ЄС, Японії і Канади підписали низку угод про фінансування України.

«Власники суверенних комерційних зовнішніх зобов'язань України, представлені Спеціальним комітетом кредиторів, як третя група, досі відмовляються внести свій внесок у відновлення України», – підкреслила вона, нагадуючи, що кредитори три місяці відмовлялися проводити предметні переговори про умови боргової операції в рамках параметрів програми МВФ, запропонувавши замість цього використовувати на погашення валютні резерви.

Як повідомляв УНІАН, зустріч у тристоронньому форматі за участю делегації Міністерства фінансів України, Міжнародного валютного фонду та Комітету кредиторів відбудеться у Вашингтоні 30 червня. Результатом зустрічі стане вироблення позицій сторін і відповідь України на пропозиції кредиторів.

Аналітики Goldman Sachs Group вважають, що Україна зазнає серйозної кризи ліквідності і, ймовірно, не зможе здійснити заплановані на липень купонні виплати за своїми бондами, у зв'язку з чим уряд не зможе досягти домовленості з кредиторами і найближчим часом оголосить мораторій по купону, платіж за яким заплановано на 24 липня.

Україна почала переговори про реструктуризацію 13 березня, відразу після схвалення програми з МВФ на 17,5 млрд дол., і розраховує за рахунок продовження термінів сплати, а також часткового списання купона і номіналу боргу в 2015 році заощадити на виплатах за борговими цінними паперами до 5,2 млрд дол., а в найближчі 4 роки – до 15,3 млрд дол.

Комітет кредиторів у ході переговорів звертався через ЗМІ або посередників до Міжнародного валютного фонду і Міністерства фінансів з пропозицією продовжити терміни погашення боргу і знизити купон, але при цьому відмовитися від ідеї списання номіналу боргу.

25 червня міністр фінансів Наталія Яресько заявила, що Україна «теоретично» може оголосити мораторій на виплату частини держборгу в кінці липня, оскільки це право закріплено законом, чинним з 17 червня, який дає Кабінету міністрів право вводити мораторій на виплату зовнішніх боргів приватним кредиторам до 1 липня 2016 року.

* * *

Міністр фінансів України Наталія Яресько закликала членів Спеціального комітету кредиторів України розпочати прямі переговори щодо реструктуризації боргових зобов'язань.

"Міністерство фінансів висловлює жаль з приводу того, що протягом останніх трьох місяців члени спеціального комітету кредиторів послідовно відмовлялися розпочати прямі переговори з Україною згідно зі стандартними умовами конфіденційності", – йдеться у заяві міністерства фінансів.

"Члени Комітету використовували як привід не зустрічатися з представниками України свої побоювання щодо того, що отримання ними конфіденційної інформації матиме вплив на їх торгові операції", – повідомляє Мінфін.

Як зазначається, це не давало провести переговори про умови боргової операції, яка дозволила б досягти три кількісні її цілі, закладені в програмі співробітництва України та МВФ.

"Незважаючи на заяви, що стверджують протилежне, пропозиція комітету кредиторів не відповідає цим трьом цілям, узгодженим з МВФ. Ця пропозиція включає в себе вилучення 8 млрд доларів з міжнародних резервів НБУ для сплати по зовнішніх комерційних боргах. Проти такого кроку рішуче виступив МВФ у своїй заяві від 12 червня 2015 року", – йдеться у повідомленні.

У прес-службі повідомили, що міністр фінансів Наталія Яресько неодноразово заявляла про своє бажання зустрітися з Комітетом та розпочати з ним прямі переговори. Міністр знову закликає Комітет якомога скоріше знайти спільне з урядом України рішення щодо реструктуризації.

"Якщо Комітет укладе угоду про конфіденційність, міністр готова зустрітися з Комітетом без попередніх умов. Міністр сподівається на подолання поточних розбіжностей у поглядах з кредиторами і, врешті-решт, на початок прямих переговорів з Комітетом", – йдеться у заяві.

За повідомленнями інформагенств

АКЦІЯ ПРОТЕСТУ

ПІКЕТУВАННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ ПРЕЗИДЕНТА

26 червня 2015 р., напередодні дня Конституції, активісти Конгресу Українських Націоналістів разом з громадськими та політичними організаціями, що входять до громадського об'єднання Українська патріотична альтернатива провели у Києві під Адміністрацією Президента акцію протесту. Акція спрямована проти порушення прав і свобод українських громадян владними інституціями, починаючи з Президента України – гаранта Конституції, які закріплені в Основоному Законі України.

Серед основних вимог протестувальників: проведення адмінреформи в інтересах громадян, а не владної номенклатури та олігархії; дотримання принципу рівності громадян при проведенні чергових виборів до місцевих органів влади; формування кадрової політики в інтересах держави; втілення ідей та гасел Революції Гідності в реальну політику держави та її владних інституцій.

Нагадали Президенту та іншим очільникам держави і про невиконання ними своїх передвиборчих обіцянок та про обов'язок перед Героями Небесної сотні й Героями війни з кремлівськими окупантами на Сході.

Від Конгресу у заході взяли участь член Головного Проводу, Голова Київської міської організації КУН Юрій Шепетюк, а також член Головного проводу, Голова Кримської організації Конгресу Василь Овчарук та інші активісти партії.

Текст звернення громадського об'єднання Українська патріотична альтернатива було передано до Адміністрації Президента України

Прес-служба КУН

НАША МОВА КАЛИНОВА...

ЯК МИ ГОВОРИМО І ПИШЕМО

Неправильно	Правильно
Заготовка кормів…	Заготівля кормів…
Мала задвижка…	Мала засувка…
Під час канікулів…	Під час канікул…
Просимо у компанію…	Просимо до гурту…
У порівнянні з феодалізмом…	Порівняно з феодалізмом…
Хто ж у тому винуватий…	Хто ж у тому винен…
Не любе для мене слово…	Нелюбе мені слово…
Вона назвала якусь міфологічну суму…	Вона назвала якусь міфічну (фантастичну) суму…
Паніровочні сухарі…	Панірувальні сухарі…
Угрюме обличчя…	Похмуре (понуре) обличчя…
Добавляти до сказаного автором…	Додавати до сказаного автором…
Закінчили роботу збори…	Закінчилися збори…
Заслуговує, на нашу думку, стати лауреатом…	Заслуговує, на нашу думку, звання лауреата…
Наздогнати упущене…	Надолужити прогаяне…
З осені серце пошалює…	З осені серце дає себе знати…
Кожна хвилина часу…	Кожна хвилина…
Навідмаш…	Навідліт…
Не з лика шитий…	Не в тім'я битий…
По самій своїй суті…	Самою своєю суттю…
Говорити шепотом…	Говорити пошепки…

Підготувала Марія ВОЛОЩАК

СКАРБ НАЦІЇ

МОВО МОЯ СОЛОВ'ЇНА

Прочитала у Вашій газеті оголошення з приводу проведення Міжнародного Форуму на підтримку української мови: «Нас об'єднає мова».

Я щиро зраділа такому заходу. Адже він так потрібний. Бо дійсно, нас може об'єднати тільки мова. Ми стільки говоримо, що тільки разом переможемо, що разом – ми сила. А бути разом – це коли ми спільно маємо якийсь інтерес, спільно робимо справу. Отож, знаходимо спільне, дотик, саме те, що може згуртувати народ. Та який це народ без мови? Вмирає мова – нема народу. Мова – душа народу, нації.

Я дуже обурююся, коли чую навіть від деяких політиків, що питання мови не на часі. Та як же воно не на часі, як можна це вимовити? Мова завжди була, є і буде на часі. Коли б це не було, де б це не було. Через будь-які обставини це питання життя нації. На те ж вона і мова, що розрізняє народи: в Франції – французька, в Англії – англійська і т.д. У нас рідна мова – українська. Перше слово дитини – мама. І другою матір'ю є моя Вітчизна. Я не розумію, як можна нехтувати мовою, а ще страшніше, зректися, відмовитися від мови. Це, виходить, продатися комусь. А ми – нація горда, працелюбна, мужня і смілива.

Скільки відомих людей світу є українцями! Такі люди славлять Україну, показують свої здобутки на ниві свого зростання. Світ їм аплодує, поважає, любить, бо вони варті того. А хіба в Україні колись відчувався утиск іншої мови? Та ніколи. Навпаки, нам потрібні такі форуми, конкурси, щоб надати рідній українській мові повноправної господині в своїй державі. Я думаю, що відчуває утиск саме українська мова, коли приїжджаю до Києва і чую на кожному кроці російську. Теле- і радіо ефір переповнений російською. Куди ж це годиться? Живемо в державі Україна і це наше рідне, кровне. Зрадити мові – це значить, зрадити собі.

Інша річ, що процвітає багато суржику. Не секрет, що навіть журналісти (не всі, звичайно), чимало ведучих допускають багато помилок, засмічують мову русизмами – це не годиться. Граматику не важко вивчити, це не математична головоломка. Потрібне лише бажання. Люди між собою говорять суржиком – це неприпустимо. Тому ми і відроджуємо нашу рідну мову, щоб її знати досконало, без всіляких помилок. Вчитися ніколи не пізно. А для тих, хто ігнорує чи навіть зрікається рідної мови, не поважатимуть інші. Переходити в розмові на іншу мову треба тоді, коли твій співрозмовник не розуміє української. Але живучи в Україні, люди повинні вивчити українську мову, інакше, вони демонструють зневагу до нашого народу, до землі, на якій живуть.

Ганьба тим депутатам, які не знають мови, чи не хочуть говорити українською, підкреслюючи таким чином зневагу до неї і – до нас. Адже їх обирав український народ і хліб їдять український. Отож, хлібом, даруйте, вони не давляться, а до мови таке відчуження показують. Маю надію, що будуть діяти закони про мову – єдина державна українська і у парламенті, і у веденні документації. За президентства Віктора Ющенка це питання було на першому місці. І взагалі, національна ідея в нього була понад усе. Це і наші національні традиції, наші герої, наша історія. Та не отримало все це підтримки, бо не ті були при владі. А далі ті нові-старі знову опинилися при владі. Багатьох потрібно карати за газові оборудки, які призвели до його нечуваної дороженечі, а вони тепер ще й розпинаються і грозяться, що не дадуть владі народ обдурити. Насправді обдурили то вони, заклавши ту ціну. Ющенка оточували зрадники і пристосуванці, отож і «правлять балом».

Народ наш свідомий того, що нікому не дозволимо переписати нашу історію. А наше національне буде в наших серцях завжди, бо воно є питомо наше, споконвіку українське. Це те, що є в основі кожного народу. Отож, повернімося обличчям до своєї рідної мови, такої милозвучної, лагідної, калинової. Будьмо гідні своїх батьків і дідусів, які життя свої віддавали за те, щоб країна наша відбулася, як незалежна, сформована зі своєю мовою, піснею, народними традиціями, що є в основі кожної держави.

Слава Україні!

Героям слава!

Любов до рідної мови висловлюю в своєму вірші:

РІДНА МОВА

Рідна мово моя чарівна,
як улітку джерельна вода,
ти мені так потрібна сьогодні,
що без тебе життя нема.
Рідна мово моя материнська,
ти найкраща у світі оцім,
бо без тебе нам так незатишно,
мов відірваний шмат землі.
Рідна мово моя єдина,
скільки б мов не було на землі,
Ти одна лиш така калинова,
наче лагідна мати усім.
Рідна мово моя незабутня,
де б не була в чужій стороні,
ти для мене завжди присутня,
найпрекрасніша серед усіх.

М. КИСИЛЬОВА

ПИЛЬНУЙ!

Обмін заручниками зупинений

Процес обміну військовими заручниками за форматом «всіх на всіх» повністю зупинили. Про це повідомив керівник Центру звільнення полонених «Офіцерський корпус» Володимир Рубан. Він зазначив, що відповідно до мінських домовленостей, обмін військовополоненими мав відбутись ще до 6-го березня. Але обіцянку повернути українських військових додому досі не виконано.

«Основна помилка у процесі обміну полоненими полягає у тому, що процесу як такого немає. На сьогодні обмін полоненими повністю зупинений. Поки що ми чуємо тільки анонсування обмінів. Проте це починає виглядати кумедно, адже обмін не відбувається вже вп'яте. Я бачу таких переговірників, в яких все виходить, але держава не дає можливості обміняти наших бійців. Волонтер з Полтави, афганець Василь Ковальчук вже міг би обміняти 300 бійців за той час, поки в Мінську, тривають «важкі переговори», – наголосив В.Рубан.

Він вважає, що однією з причин затримки обмінів є анонсування, оскільки військову колонну з обміну полоненими може обстріляти «третя сторона», яка зацікавлена у розгортанні конфлікту.

Наступне число газети вийде 16 липня 2015 року.

Видавець Конгрес Українських Націоналістів
Засновник та шеф-редактор Степан Брацюнь, головний редактор – Марія Базелюк.
Редакційна колегія Ярослав Радевич-Винницький.

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08 e-mail: nacija@ukr.net

Адреса видавця: 01004, вул. Антоновича, 36, м. Київ, тел./факс 235-37-61

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003 р.
Передплатний індекс: 09715
Банківські реквізити: ФОП Брацюнь С.І. Філія ГУ по м.Києву та Київській обл. № 10026/0195.
АТ «ОЩАДБАНК». МФО 322669
ЄДРПОУ 2305606776
№26003500849590(UAH)

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.
Газету видрукувано у ТОВ "Поліграфічна компанія "Інтерекспресдрук"
Замовлення №
Наклад 14 000 прим.
Ціна договірна

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9